

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

PIYANO EĞİTİMİNDE
SÜREÇ VE ÜRÜN DEĞERLENDİRİLMESİNİN
ÖĞRENCİLERİN ERİŞİ DÜZEYLERİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan

Mehmet Serkan UMUZDAŞ

Ankara
Ekim, 2010

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

PİYANO EĞİTİMİNDE
SÜREÇ VE ÜRÜN DEĞERLENDİRİLMESİNİN
ÖĞRENCİLERİN ERİŞİ DÜZEYLERİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

Mehmet Serkan UMUZDAŞ

Danışman: Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN

Ankara
Ekim, 2010

JÜRİ ONAY SAYFASI

Mehmet Serkan UMHUĐAŐ.....'in Piyano Eğitiminde
Süreç ve Ürün Değerlendirilmesini Öğrencilerin Erişi
Düzeylerine Etkisi.....

baŐlıklı tezi.....22.10.2010..... tarihinde, jürimiz
tarafından Müzik ÖRETMEN LİĞİ Ana Bilim / Ana Sanat Dalında Yüksek
Lisans/ Doktora / Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı İmza

Başkan: Prof. Göl GİMEN

Üye (Tez Danışmanı): Prof. Dr. A. Meral TÖREYİN

Üye: Doç. Dr. Aytekin ALBUZ

Üye: Yrd. Doç. Dr. Leyla ERCAN

Üye: Yrd. Doç. Dr. Özlem ÖNÜR

“Başarı bir yolculuktur, varış noktası değil.”

Ben SWEETLAND

TEŞEKKÜR

Bu araştırmayı yürütmemde büyük desteğini gördüğüm, ufkumu genişleten sayın Prof. Dr. A.Meral TÖREYİN'e, ölçütler ve taslak program hakkında görüşlerini paylaşan sayın Prof. Gül ÇİMEN'e, eleştirilerini paylaşan sayın Yrd. Doç. Dr. Leyla ERCAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Araştırmanın puanlayıcıları olan aynı zamanda ölçütlerin oluşturulmasında, sıralanmasında ve taslak programın uzman görüşleri olarak araştırmaya büyük katkılar sağlayan sayın Prof. Nevhiz ERCAN'a ve sayın Doç. Dr. Aytekin ALBUZ'a teşekkürlerimi sunarım.

Deney grubu öğrencilerinin piyano eğitimini titizlikle sürdüren sayın Yrd. Doç. Dr. Şehnaz ERTEM'e araştırmadaki katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Sayın Doç. Dr. Belir TECİMER'e ve sayın Öğr. Gör. Dr. Oya AKYILDIZ'a, merhum Doç. Dr. Rıdvan SÜER'e, sayın Arş. Gör. Tuğçe KAYNAK'a, sayın Arş. Gör. Demet AYDINLI'ya ve sayın Arş. Gör. Naciye HARDALAÇ'a ölçek maddelerini oluşturmadaki katkılarından dolayı teşekkür ederim.

Araştırmanın sağlam zeminlere oturmasında önemli katkısı olan sayın Prof. Dr. Ali UÇAN'a, sayın Yrd. Doç. Dr. Vahit BADEMCİ'ye, tez ile ilgili değerli görüşlerini paylaşan sayın Yrd. Doç. Dr. Özlem ÖMÜR'e ve sayın Arş. Gör. Serpil UMUZDAŞ'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın yürütülmesi için büyük emek sarf eden GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerimize katkılarından dolayı sonsuz teşekkür ederim.

Mehmet Serkan UMUZDAŞ

ÖZET

PIYANO EĞİTİMİNDE SÜREÇ VE ÜRÜN DEĞERLENDİRİLMESİNİN ÖĞRENCİLERİN ERİŞİ DÜZEYLERİNE ETKİSİ

UMUZDAŞ, Mehmet Serkan
Doktora, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN
Ekim–2010, 91 sayfa

Bu araştırmanın amacı; piyano eğitiminde süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişim düzeylerine etkisini belirlemek, piyano eğitiminde kullanılmak üzere nesnel, duyarlı, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve piyano öğrencilerinin erişim düzeylerinde artış sağlamaktır.

Bu çalışmada, belirlenen amaçlara ulaşılabilmesi için belgesel tarama yapılarak konuyla ilgili kaynaklar incelenmiş ve kavramsal yapı oluşturulmuştur. Araştırma bir boyutuyla da süreç içerisinde aralıklı ölçme yönteminin başarısını amaçlayan deneysel bir çalışmadır. Araştırmada ön test, son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Buna göre, nicel ve nitel veriler ayrı ayrı toplanmış, analiz edilmiş, yorumlanarak sonuçlara ulaşılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubu, 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda öğrenim görmekte olan 20 birinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır.

Araştırmada deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano dersinden aldıkları ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı, ilişkili örneklem için t-testi ile hesaplanmıştır. Deney grubu öğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilmesi yöntemiyle yapılan ölçüm puanları ile geleneksel yöntemle yapılan ölçüm puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı ise ilişkisiz(bağımsız) örneklem için t-testi ile hesaplanmıştır. Deney grubu öğrencilerinin piyano dersi süreç ve ürün değerlendirilmelerinden elde edilen puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Anova testi ile hesaplanmıştır.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin deney öncesi ve sonrası aldıkları başarı ölçüm puanlarına bakıldığında, deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Deney grubu öğrencilerinin süreç değerlendirmeden aldıkları başarı ölçüm puanlarının geleneksel değerlendirme ile karşılaştırıldığında manidar bir şekilde yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Deney grubu öğrencilerinin piyano dersindeki süreç değerlendirmelerde aldıkları başarı ölçüm puanları arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Piyano Eğitimi, Ölçme ve Değerlendirme, Süreç ve Ürün Değerlendirilmesi.

ABSTRACT

THE EFFECTS OF EVALUATING PROCESS AND PRODUCT ON THE STUDENT ACHIEVEMENT LEVELS IN PIANO EDUCATION

UMUZDAS, Mehmet Serkan
Ph.D., Department of Music Education
Thesis Advisor: Professor. Dr. Ayse Meral Toreyin
October-2010, 91 pages

The aims of this thesis are to identify the effects of process and product evaluation on the student achievement levels, to develop an objective, sensitive, valid and reliable measurement tool that used in piano education as well as to make the student achievement levels higher.

In order to achieve the aims stated above, related literature was reviewed and accordingly, the conceptual framework of the study was developed. On the other hand, this study is also an empirical study in that it attempts to determine the achievement rate of the tool used at certain intervals in the process. Therefore, the study employs an experimental design in which pre-test and post-test as well as control group are used. Quantative and qualitative data were both collected and analysed to obtain the findings of the study.

The participants of the study are a total of twenty first-grade students attending to Gazi University, Gazi Education Faculty, Department of Fine Arts, Branch of Music Education during the academic year of 2009-2010.

In order to identify whether or not pre-test and post-test scores in regard to piano course of the control and experiment subject are different, correlational sample t-tests were employed. In order to determine whether or not the scores of both groups are significantly different, independent sample t-tests were used. The other data analysis tool used in the study is the ANOVA test that was used to determine any significant difference among the scores of experiment subjects in regard to process and product evaluation in piano course, if any.

The findings of the study indicate that regarding achievement scores of both groups at pre-test and post-test intervals, achievement scores of the experiment subjects are higher than those of control subjects. Achievement scores of the experiment subjects in the process evaluation are statistically significantly higher than those of control subjects who were evaluated using a traditional evaluation approach. It is further found that there are statistically significant differences among the scores of the experient subjects as a result of process evaluation in piano course.

Key Words: Piano Education, Measurement and Evaluation, Process and Product Evaluation.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
1.1. GİRİŞ.....	1
1.1.1. Problem Durumu.....	2
1.1.2. Amaç.....	12
1.1.3. Önem.....	13
1.1.4. Varsayımlar.....	13
1.1.5. Sınırlılıklar.....	14
1.1.6. Tanımlar.....	15
2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	16
2.1.1. Başarı.....	17
2.1.2. Ölçme ve Değerlendirmede Yeni Yaklaşımlar.....	17
2.1.3. Dönüt.....	19
2.1.4. Ölçme ve Değerlendirme.....	20
2.1.4.1. Ölçülecek Bir Niteliğin Olması.....	21
2.1.4.2. Niteliğin Gözlenebilmesi.....	21
2.1.4.3. Amacına Uygun Sayı Sembollerle Gösterilmesi.....	22
2.1.4.3.1. Sıralama Ölçekleri.....	22
2.1.4.3.2. Sınıflama Ölçekleri.....	22
2.1.4.3.3. Eşit Aralıklı Ölçekler.....	23
2.1.4.3.4. Oranlı Ölçekler.....	23
3.1. YÖNTEM.....	29
3.1.1. Araştırmanın Modeli.....	29
3.1.2. Çalışma Grubu.....	32
3.1.3. Veri Toplama Araçları.....	33
3.1.3.1. Kazanım Anketi.....	36
3.1.4. Verilerin Analizi.....	37
4.1. BULGULAR ve YORUM.....	40
4.1.1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Puanları İle Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular	40
4.1.2. Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç ve Ürün Değerlendirilmesi Yöntemiyle Yapılan Ölçme Puanları İle Geleneksel Yöntemle Yapılan Ölçme Puanlarına İlişkin Bulgular.....	42
4.1.3. Süreç ve Ürün Değerlendirilmesinin Öğrenci Erişi Düzeyine Etkisine İlişkin Bulgular.....	44

4.1.4. Deney Sürecindeki Kazanımlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri İle İlgili Bulgular.....	47
5.1. SONUÇLAR ve ÖNERİLER.....	56
5.1.1. Sonuçlar.....	57
5.1.1.1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Piyano Başarı Ön Testinden Aldıkları Ölçme Puanları İle Piyano Başarı Son Testinden Aldıkları Ölçme Puanlarına İlişkin Sonuçlar.....	57
5.1.1.2. Deney Grubu Öğrencilerinin Deneysel Yöntemle Yapılan Piyano Başarı Ölçüm Puanları ile Geleneksel Yöntemle Yapılan Piyano Başarı Ölçüm Puanlarına İlişkin Sonuçlar.....	57
5.1.1.3. Deney Grubu Öğrencilerinin Piyano Dersi Sürecindeki Erişi Düzeylerine İlişkin Sonuçlar.....	58
5.1.1.4. Piyano Dersinde Uygulanan Deney Sürecindeki Kazanımlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar.....	58
5.1.2. Öneriler.....	59
KAYNAKÇA	61
EKLER.....	66

TABLOLAR

Sayfa

Tablo 1. Ölçme ve değerlendirmede Eski ve Yeni Yaklaşımlar	18
Tablo 2. Deneysel Desen.....	29
Tablo 3. Araştırmanın Deneysel İşlemi.....	31
Tablo 4. Grupların Homojenliğine İlişkin Levene Testi Sonuçları.....	32
Tablo 5. Piyano Öğretim Elemanlarının Ölçümleme Anahtarındaki Ölçütlere Verdikleri Değerler.....	33
Tablo 6. 1. Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi	34
Tablo 7. 2. Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi	35
Tablo 8. 3. Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi.....	35
Tablo 9. 4. Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi	36
Tablo 10. Verilerin Dağılımına İlişkin Kolmogorov Smirnov Testi Bulguları.....	37
Tablo 11. Parametrik Test Varsayımları.....	38
Tablo 12. Deney Grubu Öğrencilerinin Erişi Düzeylerine İlişkin İlişkili Örneklem T Testi Bulguları.....	40
Tablo 13. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Erişi Düzeylerine İlişkin İlişkili Örneklem T Testi Bulguları.....	40
Tablo 14. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklemli T Testi Bulguları.....	41
Tablo 15. Deney Grubu Öğrencilerinin Dört Ölçmeden Aldığı Puanlar ve Ortalaması.....	42
Tablo 16. Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç Değerlendirme ve Geleneksel Değerlendirmeden Elde Ettikleri Ölçüm Puanları.....	42
Tablo 17. Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç ve Geleneksel Değerlendirmelerinden Aldıkları Puanlara İlişkin Bağımsız Örneklemli T-Testi Sonuçları.....	43
Tablo 18. Deney Grubu Öğrencilerinin Piyano Dersi Sürecindeki Erişi Düzeylerine İlişkin Anova Bulguları.....	44
Tablo 19. Öğrencilerin Temiz Nota Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	47
Tablo 20. Öğrencilerin Tartım Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	48
Tablo 21. Öğrencilerin Dinamik Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	48
Tablo 22. Öğrencilerin Teknik Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	48
Tablo 23. Öğrencilerin Rahat Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	49
Tablo 24. Öğrencilerin Tempolu Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	49
Tablo 25. Öğrencilerin Cümleme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	50
Tablo 26. Öğrencilerin Akıcı Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	50
Tablo 27. Öğrencilerin Pedal Kullanma Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	50
Tablo 28. Öğrencilerin Bütünsel Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	51

Tablo 29. Öğrencilerin Özeleştirici Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	51
Tablo 30. Öğrencilerin Eser Çözümleme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	52
Tablo 31. Öğrencilerin Çalışmada Zamanı Kullanma Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	52
Tablo 32. Öğrencilerin Konsantrasyon Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	52
Tablo 33. Öğrencilerin Motivasyon Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	53
Tablo 34. Öğrencilerin Özyeterlik Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	53
Tablo 35. Öğrencilerin Müzikalite Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	53
Tablo 36. Öğrencilerin Disiplin Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı.....	54

ŞEKİLLER

Sayfa

Şema 1. Araştırmanın Modeli.....	30
Grafik 1. Öğrencilerin Süreç İçerisindeki Başarı Durumuna İlişkin Bar Grafiği.....	45
Grafik 2. Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç Değerlendirmelerinden Aldığı Puanlara İlişkin Multiple-Line Grafiği.....	46

KISALTMALAR LİSTESİ

GÜGEF: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi

1. BÖLÜM

1.1. GİRİŞ

Eğitim; bireylerde zihinsel, ruhsal ve bedensel açıdan gelişme sağlamayı amaçlayan, planlı etkinlikler bütünüdür. Eğitim yaklaşımlarının tümünün temelinde bu hedef yatar. Eğitim programlarının başarısı bu hedeften uzaklaşmama durumuna bağlıdır. Sistemin tüm parçalarının sağlıklı yürütülebilmesi, eğitimde kaliteyi sağlar. Kalite önemseniyorsa, sistemin parçalarının tamamı ödün verilmeksizin önemsenmelidir. Planlamadan değerlendirmeye kadar her öge eğitim sisteminin bir parçasıdır. Sistemdeki bir eksik veya hata, doğru yapıldığı takdirde değerlendirme aşamasında mutlaka ortaya çıkacaktır. Ölçme olmadan değerlendirme yapılamaz. Değerlendirmenin sağlıklı yürümesi için doğru yapılmış bir ölçmeye dayanması gerekir.

Eğitimde birçok değişken ölçülebilir. Ölçülen büyüklükler çoğu halde öğrencilerin bir takım nitelikleridir. Bu sebeple, ölçme işlemi her zaman ölçülecek büyüklüğün tanımlanmasıyla başlar. Ölçme, araç gerektirir. Ölçme araçları, ölçülecek büyüklüğün gözlenip sayılarla ifadesini kolaylaştırır. Her araç, bir bakıma gözlemin daha duyarlı yapılmasını sağlar (Turgut, 1997: 5).

Müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme aşamaları diğer bilimlerde olduğu kadar önemlidir. Müzik eğitimi, belirli bir süreçte gelişim gösterilmesine ihtiyaç duyulan bir bilimdir. Bu durum; müzik eğitiminin, kuram ve uygulama boyutlarını benzer derecede barındırmasına bağlıdır. Eğitim bilimlerinde genellikle kuramsal boyut ağırlık kazandığından ürüne verilen önem artmaktadır. Uygulamaların çokça yapıldığı müzik eğitiminde ise süreç ve ürün birlikte değerlendirilir. Öğrencinin eğitim sürecinin sürekli takip edilmesi gerekmektedir. Ölçme-değerlendirme; yanlışların giderilmesi, eksikliklerin telafi edilmesi ve

doğruların pekiştirilmesi için geribildirim sağlar. Bu durum hem başarıyı hem de kaliteyi arttırır.

1.1.1. Problem Durumu

Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) nun “Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders Tanımları”nda yer alan “Piyano Eğitimi Ders Tanımı”nda, piyano dersinin müzik öğretmenliği programının temelini oluşturduğu, aşamalı olarak, teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden örnekleri, eğitim müziği örneklerini, piyano literatürü ile okul müzik eğitiminde öğrenme-öğretme tekniklerini kapsadığı belirtilmiştir (www.yok.gov.tr).

Müzik Öğretmenliği lisans programında yer alan piyano dersinin, müzik eğitiminde temel alınarak zorunlu olarak okutulmasının önemli ve geçerli nedenleri vardır.

1. Piyano çalan birey; çok sesliliği kavrama, deşifre, müziksel işitme, armoni, biçim yönünden bilgilenme gibi müziğin çok önemli alanlarında gelişme olanağı bulur.
2. Piyanonun diğer çalgılara ya da insan sesine eşlik yapmakta kullanılan bir “eşlik çalgısı” olması, onun eğitsel müzik öğretimindeki önemini arttırmaktadır.
3. Piyano, temel müzik bilgileri ve becerilerinin kazandırılmasında, seslerin birbirleri ile olan ilişkilerinin kavratılmasında, seslerin belli kurallar çerçevesinde oluşturduğu dizi, akor, arpej, modalite, tonalite v.b. müziksel kavramların öğretilmesinde, müziksel işitme, müziksel bellek ve müziksel dikkat ile müziksel tasarlama-doğaçlama ve yaratma yeteneklerinin geliştirilmesinde önemli bir çalgıdır (Özen, 1998: 16).
4. Piyano, öğrencilerin seslerini eğitmek amacıyla, ses alıştırma çalışmalarının yapılmasında, okul şarkılarının öğretilmesinde, öğrencilerin sesine pes ya da tiz gelen şarkıların başka tona ya da makama aktarılarak seslendirilmesinde kullanılan bir ders aracıdır.

5. Öğrencilere farklı müzik türlerini tanıtmak amacıyla, pop caz, blues, rock, bando, mehter, dini, Türk halk, Türk sanat müziği, Çağdaş Türk müziği ve Batı müziğinin çeşitli dönemlerinden farklı örnekleri seslendirmenin mümkün olduğu uluslararası bir çalgıdır (Karahan, 2004: 2).

Piyanonun; çok sesli müzik yapma imkânını sağlayan bir çalgı olması nedeniyle, müzik öğretmenin öğrencilerine müziksel davranışları kazandırabilmek için kullanılan önemli çalgılardan biri olduğu söylenebilir.

Mesleği gereği müzik öğretmenin piyano çalmada etkili olması beklenir. Bu da, eğitim fakültelerinde verilen piyano eğitiminde kazandığı birikimlerle sağlanabilir (Ertem, 1997: 16).

Müzik öğretmeni olmayı amaçlayan öğrencilerin, öğretmen olabilmeleri için müzik öğretmenliği programında yer alan derslerden geçer not alarak mezun olmaları gerekmektedir. Müzik eğitimcisi yetiştirme süresince önemli bir çalgı haline gelen piyano, sekiz dönemden oluşan müzik öğretmenliği programında her dönem yer almaktadır. Piyano, çoksesli olması, müzikteki armonik yapıyı anlama ve somutlaştırmada bir araç olması ve eşlik yapmaya uygun olması bakımından ders olarak müzik öğretmenliği programında zorunlu kılınmaktadır. Müzik eğitiminin temelini oluşturan piyanonun öğrenciler tarafından etkili kullanılması beklenir. Öğrencilerin, piyano dersinden ne derece faydalandıklarının belirlenmesi amacıyla genellikle performans değerlendirme yöntemi uygulanmaktadır.

Piyano eğitiminde performansın değerlendirilmesi dünyada benimsenen bir yaklaşımdır. Performans değerlendirme; öğrencinin yeteneklerini, piyano çalma alışkanlıklarını, davranışlarını ve benzeri niteliklerini diğer öğrencilerle karşılaştırarak ulaşılan yargıdır. Müzik öğretmenliği anabilim dallarında öğrenci performansları dönem arasında ve dönem sonunda olmak üzere iki kez değerlendirilir. Öğrencinin anlık durumu genelde herhangi bir araç kullanmaksızın notlanarak belirlenir. Bu değerlendirme yaklaşımı geleneksel olarak yıllardır devam etmektedir.

Üniversitelerin müzik öğretmenliği programlarında piyano dersine ilişkin değerlendirmeler; dönem sonunda, ilgili öğretim elemanlarının oluşturduğu bir komisyon ya da komisyonlar tarafından yapılmaktadır. Geleneksel değerlendirme ile yapılan sınavlarda çoğunlukla herhangi bir ölçümleme anahtarı veya ölçümlemeye yardımcı herhangi bir gereç kullanılmamaktadır. Öğrencinin gelişimini takip etme olanağı bulan ilgili öğretim elemanının tutumu, değerlendirmede gereğinden çok etkili olabilmektedir. Diğer öğretim elemanları, öğrencinin mutlak performans başarısını belirlemek durumundadır. Mutlak ve bağıl değerlendirme yaklaşımlarının kullanılması konusundaki tartışmalar devam etmektedir. Oturumlarda tartışılan ve zaman zaman değişikliklerle denenen değerlendirme türlerinden hangisinin piyano eğitimindeki değerlendirmelere uygun olduğu konusunda kesin bir sonuca varılamamıştır. Komisyon üyelerinin kişisel görüşlerine göre hareket etmeleri, öğrencilerin değerlendirilmesi konusundaki eşitsizliği beraberinde getirebilmektedir. Müzik eğitiminde en etkili ölçme- değerlendirme yaklaşımını belirlemek için alanda yapılmış bilimsel çalışmaların incelenmesinde yarar vardır.

1973 yılından sonra müzik eğitiminde ölçme ve değerlendirme konusuna ilginin arttığı görülmektedir. Böylece ölçme ve değerlendirmelerin nasıl yapılması gerektiğine ilişkin araştırmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu amaçla bazı çalışmalarla ölçekler geliştirilmiş, bazı çalışmalarla ise var olan durum ortaya konmuştur. Bu konudaki ilk çalışma Günay (1973) tarafından yapılmıştır.

Günay (1973)' in “Yaylı Çalgı Öğretmede Bir Grup Özel Hedefler, İki Örnek Hedefin Davranışlara Çevrilmeleri ve Bu Davranışları Ölçebilecek Ölçü Araçları” isimli çalışmasında, yaylı çalgılarda hedefleri; bilgilerle ilgili, yeteneklerle ilgili ve tutumlarla ilgili hedefler olmak üzere üç başlık altında toplamıştır. Ayrıca kalite kontrolü ve değerlendirme için geliştirilmiş iki ölçme aracı önermiştir. Türkiye’de değerlendirme boyutunu ele alan müzik eğitimi alanında yayımlanmış ilk çalışmalardan olma özelliğiyle Uçan (1977)’in çalışması dikkat çekmektedir.

Uçan, 1977 yılında yapmış olduğu “Uygulamalı Keman Eğitiminde Psiko- Motor Becerilerin ve Ürünlerinin Ölçülmesi” isimli çalışmasında; ölçme aracı oluşturma aşamasında ölçülmek istenen davranışların analizinden sonra, hangi ölçüm yaklaşımının

benimseneceğinin belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Uçan çalışmasında, keman çalma becerisini ölçmek için önerdiği çeteleme ve dereceleme ölçeklerini örnek vererek tanıtmıştır. Bu çalışmanın ardından Uçan 1982’de aynı amaçla örnekleme sınırlandırılmış bir çalışmayla müzik eğitimine katkıda bulunmuştur.

Uçan (1982)’ın “Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programının Değerlendirilmesi” isimli doktora tezinin amacı I. Yıl yetişeginin yapısını, sağlamlık ve etkililik derecesini belirlemek; bu belirleme ışığında yetişegin yapısını güçlendirmeye, sağlamlık ve etkililiğini artırmaya yönelik önerilerde bulunmak ve programın (yetişegin) geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Araştırmanın örneklemini Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü birinci sınıfında 1980–1981 eğitim öğretim yılının birinci ve ikinci döneminde 1980 girişli 64 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada giriş, ara ve dönem sonu sınavlarında devinışsel testlere ilişkin derecelendirme ölçekleri kullanılması ve bu testlerin geçerlik- güvenilirlik ve yordama güçlerinin belirlenmesinde çift varyans analizi, korelasyon, regresyon, f ve t testi teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca bazı çözümlerlerde de oranlamadan yararlanılmıştır. Bu çalışmada müzik öğretmeni yetiştiren kuruluşların programını değerlendiren Uçan, bir programın etkisinin ancak geçerli ve güvenilir testlerle ölçülebilmesiyle değerlendirilebileceğini belirtmiş, 1987’de yaptığı “Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Yeri, Önemi ve Kullanımı” isimli çalışmasında, müzik eğitiminde performans testlerinin kullanılmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Araştırmada, performans testlerinde bulunması gereken temel nitelikler (geçerlik, güvenilirlik, kullanılışlılık), performans testlerinde kullanılan ölçme araçları, performans testlerinin başlıca yararları ve performans testlerinin geliştirilmesi başlıklarına yer verilmiştir.

Çalgı eğitimi üzerine yapılan değerlendirme çalışmalara koro ve işitme derslerini de ekleyen Günay (1989)’ın “Müzik Öğretiminde Yöntem ve Değerlendirme” isimli çalışması, okullardaki çalgı ve koro öğretiminde öğrenci başarısının ölçülmesi ve değerlendirilmesi üzerine yapılmıştır. Keman, blokflüt, mandolin çalma becerileri ile, okullarda şarkı öğretiminde ve kulak eğitiminde başarı gelişiminin ölçülmesini amaçlayan ölçme araçlarına örnekler verilmiştir. Araştırmanın sonucunda, müzik öğretiminde süreç ve ürünün birlikte değerlendirilmesinin önemini vurgulamıştır. Elliot ve Rao’nun 1990 yılında yapmış oldukları “Müziksel Performans ve Müzik Eğitimi” isimli çalışmada da, müziksel performansın

eğitimsel değerinin, süreç ve ürünün birlikte ele alınması ile gerçekleştirilebileceği vurgulanmıştır.

Türkiye’de yapılan değerlendirme çalışmaları sonucunda süreç ve ürünün birlikte değerlendirilmesi gereği diğer ülkelerle eşzamanda anlaşılmıştır. Müzik eğitimcileri tarafından yapılan araştırmalar dışında, psikomotor alandaki ölçme ve değerlendirme üzerine çalışan Bademci (1994)’nin “Ürün ve Süreç Değerlendirmesi Yapılan Öğrencilerin Erişi Düzeyleri ile İlgili Bir Araştırma” isimli doktora tezi, müzik eğitiminde yapılacak ölçme ve değerlendirmelere örnek nitelikte bir çalışma olmasıyla dikkat çekmektedir. Deneysel desende yapılan bu çalışma; Gazi Üniversitesi, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi, Endüstriyel Teknoloji Eğitimi Bölümü’nde okuyan 2. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Deney grubu öğrencileriyle, her ünite sonrasında ölçümleme anahtarıyla ölçme ve ardından değerlendirmeler geribildirim yoluyla paylaşılmıştır. Kontrol grubuyla böyle bir durum söz konusu değildir. Araştırmanın sonucunda deney grubu öğrencilerinin erişim düzeylerinin kontrol grubuna göre yüksek olduğu görülmüştür.

Akbulut (1996)’un “Keman Öğretim Programında Öngörülen Temel Hedeflerin Gerçekleşme Durumu” isimli doktora tezinde psikomotor, bilişsel ve duyuşsal hedef ve davranışların hangi düzeyde gerçekleştiğini saptamak amacıyla sına ölçme durumları ölçeceği hazırlanmış ve uygulanmıştır. Akbulut’un bu çalışması Uçan (1977)’in çalışmasının ardından keman eğitimi programını irdelemesiyle, öncü çalışmalardan olma özelliğini kazanmıştır.

Mcclung’un 1996 yılında Florida State Üniversitesinde hazırlanmış olduğu “Liselerdeki Koro Sınıflarında Uygulama ve Değerlendirmeye Yönelik Betimleyici Bir Çalışma” isimli doktora tezinde liselerdeki koro sınıflarındaki uygulamaları ve değerlendirmeyi inceleyerek tanımlamayı amaçlamıştır. Araştırmada; katılım, davranış ve hazırbulunuşluk gibi kategorilere ayrılan müziksel beceriler, öğrencilerin, öğretmenlerin başarılı bir ölçme yapabildiklerini anlamaları için fırsatlar sağlamayı öneren önemli kanıtlar olarak görülmektedir. Aynı yıl Ericson (1996) tarafından yapılan çalışma nispeten daha niteliklidir.

Ericson (1996)'un ‘‘Öğrencilerin Dans Performanslarının Değerlendirilmesi’’ isimli doktora tezinde öğrencilerin dans performanslarının analizi için bir araç geliştirilmiştir. Araştırma; öğrenci performansının değerlendirilmesi için ölçme kuralları belirlemeyi; değerlendirme için güvenilir derecelendirme ölçeği oluşturmayı amaçlamaktadır. Ölçme kuralları; estetik (dikkat, ilgi, isteklilik, hoşlanma), sosyal beceri (bütünleşme, sosyal çevre), motor beceri (koordinasyon, duruş, efor, jest ve mimikler), müzikal beceri (ritim ve ölçü, bölüm karakterleri, ifade) olarak belirlenmiştir. Araştırmada; öğrencilerin dans performanslarının sistemli olarak belirlenen ölçme kurallarıyla ölçülmesinin ve değerlendirilmesinin yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Genellikle yaylı çalgılar üzerine yapıldığı görülen çalışmaların ardından Tufan ve Özdoğan'ın 1997 yılında yapmış olduğu ‘‘Piyano Eğitiminin I. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçme ve Değerlendirilmesi’’ isimli araştırma, performansı etkileyen faktörler ve performans ölçme testleri üzerinedir. Araştırmada, 1996- 97 Eğitim-Öğretim I. Yarıyıl Piyano Eğitimi için bir ‘‘Performans Testi’’ örneği sunulmuştur.

Alpagut 1997 yılında yapmış olduğu ‘‘Çalgı Eğitiminde Performans İzleme Çizelgesi Yoluyla Hedeflerin Gerçekleştirilmesi Düzeyinin ve Sapmaların Belirlenmesi’’ isimli araştırmasında, performans izleme yöntemi ile eser veya etütlerden oluşan dağarcığa dayalı eğitim anlayışı yerine, hedeflere dayalı ve hedeflerin gerektirdiği dağarcığın esas alındığı bir eğitim anlayışının önem kazandığını belirterek I. Sınıf II. yarıyıl keman eğitimi derslerine ilişkin hedef ve hedef davranışlardan oluşan program örneğini sunmuştur.

Töreyin (1999)'in ‘‘Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarındaki Şarkı Söyleme Eğitimi Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Ölçme ve Değerlendirme Sorunları’’ adlı çalışmasında, GÜGEF müzik öğretmenliği lisans programında ve HÜ Ankara Devlet Konservatuvarı Opera ve Şan Bölümü'nde ses eğitimi dersini veren öğretim elemanlarıyla yapılan mülakatlar yoluyla elde edilen verilere dayanarak, öğretmenlerin ölçülecek ölçme kurallarına belirli bir sayısal değer vermedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Puanlayanların ölçme durumları ile ilgili sahip oldukları farklı görüşlerin sorunlara neden olduğu ifade edilmiştir.

Tufan ve Özdoğan (1997)'in ‘‘Piyano Eğitiminin I. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçme ve Değerlendirilmesi’’ isimli sunumlarının ardından Özdoğan'ın 1999 yılında tamamladığı ‘‘GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda Piyano Öğretim Elemanlarının Piyano Eğitiminin 1. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Görüş ve Önerileri’’ isimli yüksek lisans tezi kapsamında piyano öğretim elemanlarına uyguladığı anket sonucunda; eğitimcilerin çoğunun ölçme kurallarının ortak olmasını savundukları, performansın belirli dönemlerde kontrol edilmesi, ölçüm testlerinin vize ve final sınavlarında oluşturulması, performans ölçümünde geçerlilik ve güvenilirlik unsurunun ön planda olduğu iyi bir testin kullanılması gerekliliği sonuçlarına ulaşmıştır.

Doherty' nin 2000 yılında Massachusetts Üniversitesinde hazırlamış olduğu ‘‘Blokflüt İçin Rubric Değerlendirmesi’’ isimli yüksek lisans tezinde, 3. sınıf öğrencilerinin blokflüte başlangıç performans becerileri ve teknikleri ile ortaya çıkarttıkları seslerin ölçülmesi için betimleyici dereceleme ölçeği oluşturulmuştur. Eğitim süresince betimleyici derecelendirme ölçeği ile birleştirilen performans becerileri 5 sınıfta kaydedilmiştir. Değerlendirme betimleyici derecelendirme ölçeğinde geçerliliği saptamak için sertifikalı 4 müzik eğitimcısından video kayıtlarını izleyerek performansları ölçümlenmeleri istenmiştir. Sonuçlar, 3. sınıf öğrencilerinin blokflüt performans becerilerinin değerlendirilmesinde geliştirilen betimleyici derecelendirme ölçeğinin güvenilir bir araç olduğunu göstermiştir. Yampolsky (2001) ise, performans değerlendirmelerin müzik eğitimcileri üzerindeki etkisi üzerine yaptığı araştırmayla konuya başka bir açıdan bakabilmiştir.

Yampolsky, Colombia Üniversitesinde hazırlamış olduğu ‘‘Performansta Temel Değerlendirme ve Bu Değerlendirmenin Eğitim ve Müzik Eğitimcileri Üzerine Etkisi’’ isimli doktora tezinde, performans değerlendirme yöntemlerinin eğitimin ve müzik eğitimcilerinin rolü üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmada; öğretmenlerin deneyimleri öğrencilerin ne öğrendiklerini etkiler; oluşturulan ve uygulanan nitelikli değerlendirmeler zaman ve çaba gerektirir; değerlendirme, düşünce ve davranışı yansıtıcı model oluşturması açısından öğretmenler için önemlidir; bilgi içeriği ve performans becerisi, müziğin bir konu ve bir sanat biçimi olarak nasıl öğretilmesi gerektiğini belirlediği için önemlidir, hipotezleri doğrulanmıştır.

Yayla (2003) ise daha çok müziksel işitmenin ölçme ve değerlendirilmesi üzerinde yoğunlaşarak, “Müziksel Yeteneğin Ölçümü” isimli doktora tezinde; Müzik Eğitimi Anabilim Dalları giriş yetenek sınavlarını sorgulayarak, bu konuda dünyada kullanılan ölçekleri tanıtmak ve bunun ışığında müziksel algılama ve performansı ölçen ölçme araçları geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın, müziksel performans alanında yapılan değerlendirmelerine ilişkin boyutunda durum tespiti amacıyla 55 öğretim görevlisinin görüşlerine başvurulmuştur. Sonuç olarak; öğretim elemanlarının büyük bir çoğunluğunun standart ölçekleri hiç tanımadığı, geliştirdikleri bir ölçekten kısmen yararlandıkları ve bu ölçeklerin standart bir ölçekte olması gereken özellikleri taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırmada Bireysel Çalgı Eğitimi dersi için bir ölçek geliştirilmiş fakat bu araştırmada ölçeğin uygulaması yapılmamıştır. Yayla ile aynı yıl tamamlanmış olan başka bir çalışma Bergee’ye aittir. Yayla’nın çalışması kadar kapsamlı ve niteliklidir.

Bergee (2003)’nin “Müziksel Performans Değerlendirmesinin Güvenilirliği” isimli araştırması, uygulanan yarıyıl sonu müzik performansının değerlendirme güvenilirliğinin belirlenmesi için yapılmıştır. Araştırmada, bakır nefesli, vurmali, tahta nefesli, yaylı çalgılar ile ses ve piyano branşlarında derecelendirme ölçme araçları kullanılarak değerlendirme yapılmıştır. Yaylı çalgıların değerlendirilmesinde kullanılan ölçme aracı, Zdzinsky ve Barnes (2002) tarafından geliştirilmiştir. Ölçme aracı; yorum/müzikal etki, artikülasyon/ton kalitesi, intonasyon, ritim/tempo ve vibrato ölçme kurallarından oluşmaktadır. Derecelendirme kısmında ise beşli likert ölçeği kullanılmıştır.

Alpagut (1997)’un “Çalgı Eğitiminde Performans İzleme Çizelgesi Yoluyla Hedeflerin Gerçekleştirilmesi Düzeyinin ve Sapmaların Belirlenmesi” isimli araştırmasında keman dersi I. ve II. dönem için taslak programlar oluşturmuştur. Ardından sınavlardaki ölçme-değerlendirme işlemlerinin de geçerli ve güvenilir bir zemine oturtulmasını savunarak 2004 yılında, “Keman Eğitiminde Kurul Önünde Gerçekleşen Sınavlarda Değerlendirmede Standardizasyon” isimli çalışmasında kurul önünde gerçekleşen keman sınavlarındaki değerlendirmelerin standardizasyonu için çeşitli model önerisi sunmuştur. Final sınavında verilen notların tek başına geçerli ve güvenilir olmadığını ara sınavlardaki puanların da nota katılması gerektiğini savunmuştur. Ayrıca yapılan final sınavının gerçek başarı düzeyini

göstermeyebileceğini ve öğretim elemanlarının nesnel çalışma alışkanlığına kavuşarak ölçeklere dayalı ölçme-değerlendirme işlemlerinin yapılması gerekliliğini vurgulamıştır.

Tebiş (2004), “Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Yaylı Çalgı Öğretimine İlişkin Sınama- Ölçme-Değerlendirme Durumlarının İncelenmesi” isimli araştırmasında Musiki Muallim Mektebinin kuruluşundan günümüze çalgı eğitiminde izlenen sınama-ölçme-değerlendirme yaklaşımlarını araştırmış ve mevcut ölçme araçlarına örnekler vermiştir. Ayrıca dönem sonu sınavlarında ortaya çıkan ürün kadar bu ürünün ortaya çıkarılma sürecinin çok önem taşıdığını belirterek, süreç ve ürün değerlendirilmesinin önemini vurgulamıştır. Wrigley’in 2005 yılında yaptığı çalışmada da çeşitli çalgılar üzerinde ölçekler geliştirilerek müzik eğitimine katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Wrigley (2005)’in “Müzik Performansını Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi” konulu çalışmasında müzik performans değerlendirmesinin önemini vurgulayarak öğretmenler ve sınav komisyonları için farklı türlerde ölçekler geliştirmiştir. Yaylılar, piyano, nefesliler, tahta nefesliler ve şan için özel ölçekler oluşturulmuştur. Bu ölçekler toplam 373 öğrenciye uygulanmıştır. Benzer bir çalışma Dalkıran tarafından sınırlandırılarak yapılmıştır.

Dalkıran’ın (2006) “Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi” isimli doktora tezinin amacı; final sınavlarında yapılan ölçmedeki mevcut durumu saptamak ve yeni bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın örneklemini 15 üniversitedeki 54 keman eğitimcisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre, keman öğretim elemanlarının bir kısmı kendilerine ait ölçme araçlarını kullandıklarını belirtmelerine rağmen, uygulanagelen (geleneksel) yöntemlerden kaynaklanılarak ölçme yapmaktadırlar. Keman öğretim elemanları performans ölçümünde gözledikleri hedef becerilere ve yaşadıkları sorunlara farklı derecelerde önem vermektedir. Ayrıca keman dersini vermekte olan öğretim elemanları, yaptıkları ölçmede ölçek kullanmamakta ve yaptıkları bu ölçmenin nesnel olduğu görüşündedirler.

Nalbantoğlu’nun 2007 yılında tamamladığı “Yaylı Çalgılar Öğrencilerinin Performansını Etkileyen Bazı Faktörler ve Ölçme Değerlendirme Yöntemleri Üzerine Bir Araştırma” isimli doktora tezinde; sağlıklı bir öğrenme süreci ve çalgı performansı için hangi

etkenlerin gerekli olduğunu araştırmıştır. Ayrıca müzik eğitimi kurumlarında performansın nasıl ölçüldüğünü ve nasıl ölçülmesi gerektiğini ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmanın örneklemini Türkiye ve Kuzey Kıbrıs'taki üniversitelere bağlı eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi anabilim dalı müzik bölümlerinde ve Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümlerinde öğrenim gören 113 yaylı çalgı öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonucunda, okullarda performansın ölçülmesinde bilimsel yöntemle oluşturulmuş bir performans ölçme aracı kullanılmadığı anlaşılmıştır. Araştırmacı, Barnes (2002) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlamasını yapmış ve uygulamıştır. Ölçekle ölçmenin güvenilir ve nesnel olduğu sonucuna varılmıştır.

2008 yılında Gazi Üniversitesi Akademik Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu (GÜADEK) tarafından Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi(GÜGEF) Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı öğrencilerine uygulanmış olan ankette yer alan “Bulduğunuz kurumda eksik gördüğünüz herhangi bir uygulama bulunmakta mıdır?” sorusuna öğrencilerin %23'ü (n=33) “ölçme-değerlendirmedeki eksiklik” olarak belirtmiştir.

Yücetoker (2009)'in yaptığı bir durum belirlemesi olan “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Piyano Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerinin Mevcut Piyano Eğitiminin Durumuna İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında, öğrencilerin, piyano sınavlarında ölçme kuralları hakkında bilgi sahibi olmadıklarını ortaya koymuştur. Öğrencinin ölçme kurallarını bilmesi, karşılaşacağı durum hakkında bilgi sahibi olmasına, dolayısıyla durumla ilgili kaygıların azalmasını sağlayabilir. Komisyon sınavında belirlenen ölçme kurallarını bilen öğrenci, kazanımlarını ve başarısını artırmak için kendine özgü yöntemler belirleyebilir. Bu yöntemler, öğrencinin neye ve nasıl çalışacağını geliştirici bir unsurdur. Sonuç ise; değerlendirmelerin belirli ölçme kurallarına dayandırılarak sürekli yapılmasının gereği yönündedir.

İncelenen araştırmaların tamamının, geçerli ve güvenilir ölçme araçlarına olan ihtiyacı belirtmek veya karşılamak amacıyla yapıldığı görülmektedir. Bu amaçla birçok dalda ölçme araçları geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmasına karşın, çalışmaların çoğunda görüldüğü gibi; ölçekler, müzik eğitimcileri tarafından uygulama aşamasına geçememiştir. Müzik eğitimcilerinin genellikle “değerlendirme en son yapılır” yaklaşımını benimsedikleri görülmektedir.

Gazi Üniversitesi GÜADEK (2008)'in yürüttüğü araştırmada anabilim dallarında yapılan sınav durumlarının artırılmasına olan ihtiyaç öğrenciler tarafından da vurgulanmış, yeni değerlendirme yaklaşımlarının benimsenmesinin gerekliliği belirtilmiştir. Yeni yaklaşımlar, sürecin de gözlemlenmesinin önemli olduğunu vurgular. Yukarıda incelenen tüm çalışmalar da bu yaklaşımın benimsenmesi için bir sebeptir. Ancak aynı çalışmalar, ölçmelerin belirli ölçme kurallarıyla sürekli olarak yapılamadığını göstermektedir. Böyle bir ölçmenin güvenilirliğinden bahsedilemeyeceği gibi, ona dayalı olarak yapılan değerlendirmenin sağlığından da şüphe edilir. Yeni bilgi veya davranış; öğrenciye, bir önceki hedefe ulaşma durumunda verilir. Süreç içerisinde sınavmayan öğrenci, bilgi ve becerileri üst üste adeta depolayarak yüklenir. Ürün istenen nitelikte değilse, sorun süreçtedir.

Süreç ve ürün değerlendirilmesi, öğrencinin eğitim sürecinde kontrol amaçlı sürekli ve aralıklı olarak değerlendirilmesi olarak tanımlanabilir. Süreç ve ürün değerlendirilmesindeki her kontrol sonrası öğrenciye geribildirim verilmesi başarıyı artırıcı etmenlerdendir. Geribildirim, ister yanlış ister doğru davranışı bildirsin, sınavın hemen bitiminde öğrenciye verilmesi gerekir. Böylece doğru tepkiler pekiştirilir; yanlış tepkiler düzeltilir; eksik tepkiler tamamlanır. Anında alınan geribildirim, hedef davranışlara yakınlıştırır.

Yukarıda incelenen araştırmaların sonuç ve önerilerinden hareketle; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda, ölçme ve değerlendirme konusuna yönelik yeni araştırmalara yer verilmesinin yerinde olacağı düşünülerek seçilen“Piyano Eğitiminde Süreç ve Ürün Değerlendirilmesinin Öğrencilerin Erişi Düzeylerine Etkisi Nedir?” cümlesi, bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.1.2. Amaç

Bu araştırma ile; piyano eğitiminde süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişim düzeylerine etkisini belirlemek, piyano eğitiminde kullanılmak üzere nesnel, duyarlı, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek ve piyano öğrencilerinin erişim düzeylerindeki artışı gözlemlemek amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano başarı ön testinden aldıkları ölçüm puanları ile piyano başarı son testinden aldıkları ölçüm puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

2. Deney grubu öğrencilerinin deneysel yöntemle yapılan piyano başarı ölçüm puanları ile geleneksel yöntemle yapılan piyano başarı ölçme puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

3. Deney grubu öğrencilerinin piyano dersi sürecindeki erişim düzeyleri nedir?

4. Piyano dersinde uygulanan deney sürecindeki kazanımlarına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

1.1.3. Önem

Bu araştırma;

- Piyano eğitiminde süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişim düzeylerine etkisini araştıran Türkiye’deki ilk çalışmalardan biri olması,
- Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalları’ndaki piyano eğitiminde kullanılmaya uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sağlaması,
- Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı programında yer alan piyano eğitimi dersinin niteliğinin artmasına yönelik bir çalışma olması, bakımından önem taşımaktadır.

1.1.4. Varsayımlar

- Bu çalışmada, GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı’nda 2009–2010 eğitim-öğretim yılında piyano dersi vermekte olan öğretim elemanlarının görüşme

sonucu performans ölçme aracında yer alan ölçme kurallarına verdikleri ölçüm puanlarının gerçek durumu yansıttığı ve bu duruma göre hareket ettikleri varsayılmıştır.

- Değerlendirmelerden aldıkları puanlar öğrencilerin başarı düzeylerini göstermektedir.
- Bu araştırmada kullanılan sözlü ve yazılı kaynaklardan elde edilen veriler araştırma için yeterli olup, gerçeği yansıtmaktadır.
- Araştırma için belirlenen yöntem ve veri toplama teknikleri araştırmanın amacına, konusuna ve problem çözümüne uygundur.

1.1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 2009–2010 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören birinci sınıf öğrencileri (n=20) ile,
- Ölçümleme anahtarını oluşturan ölçme kurallarının değerleri, GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda 2009–2010 eğitim-öğretim yılında piyano dersi vermekte olan sekiz öğretim elemanının verdiği puanlar ile,
- Araştırmada kullanılan kaynaklar, araştırma sürecinde ulaşılabilen yazılı ve sözlü kaynaklarla,
- Deney grubu ile kontrol grubu GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda öğrenim gören 1. sınıf piyano öğrencileri ile,
- Ölçme işleminde kullanılan eserler, bir etüt, iki barok eser, bir klasik eser, bir romantik eser ve bir çağdaş eser ile,
- Deney grubu öğrencilerinin kazanım anketine verdikleri görüşler ile,
- Taslak programdaki üç uzmanın ve ölçümleme anahtarının oluşturulma aşamalarındaki sekiz uzmanın bildirdiği görüşler ile,

- Bu araştırma; GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 2009–2010 eğitim-öğretim yılı güz döneminde yapılan eğitim etkinlikleri ile sınırlıdır.

1.1.6. Tanımlar

Başarı: Başarı, program hedefleriyle tutarlı davranışlar bütünüdür (Demirel, 2005: 12).

Dönüt verme: Gönderilen bilgi veya talimatın alıcıda yaptığı etkiye ilişkin edinilen bilgi (www.tdk.gov.tr).

Erişi düzeyi: Programa giriş davranışları ile programdan çıkıştaki davranışlar arasında amaçlarla tutarlı fark (Ertürk, 1975: 115).

Geleneksel değerlendirme: Performansın değerlendirilmesi amacıyla davranış kontrol listesi, ürün ayrıntılı ölçümlene anahtarı gibi ölçme araçları kullanılmadan, ürün tamamlandıktan sonra ürünün kaba ölçüleri bazı duyu organları yardımıyla (göz,kulak,el) kontrol edilerek yapılan ve sonra sözel dönüt verilen değerlendirme türü (Bademci, 1999: 11).

Öğrenci: GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda piyano eğitimi almakta olan 1. sınıf öğrencileri.

Ölçme Kuralı: Ölçme işini yaparken niteliğin hangi miktarına ne değer verileceğinin belirlenmesidir.

Süreç Değerlendirme: Sürecin değerlendirilmesi amacıyla davranış kontrol listesiyle süreç tamamlandığında dönüt verilen değerlendirme türü (Bademci, 1999: 11).

Ürün Değerlendirme: Ürünün değerlendirilmesi amacıyla ürün ayrıntılı ölçümlene anahtarıyla, ürün değerlendirildikten sonra dönüt verilen değerlendirme türü (Bademci, 1999: 11).

2. BÖLÜM

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

İnsan, doğası gereği her yeni durum karşısında yeni bir öğrenme gerçekleştirilmeye mecbur kalır. Çevreden gelen etkilere, bilinçli veya bilinçsiz şekilde tepkide bulunur.

Gagne, bireyin öğrenimini bilgisayarın çalışmasına benzetmiştir. Modelini, dış uyarımların girdileri ile öğrenen davranışlarının çıktıkları arasındaki değişimlere uyarlamıştır. Bu modele göre, dış çevreden gelen etki, duyu organlarınca seçilir, çözümlenir ve algılanır (Varış, 1996: 165). Öğrenme, davranışın referans çerçevesindeki işaret ve ipuçlarında değişme demektir (Yılmaz, 1998: 19). Benzer bir şekilde “Belirli bir yaşantı içinde bilgi, beceri, tutum, anlayış ve davranışlar kazanma; yeni zihinsel işlemleri başarabilir duruma gelmek” olarak da tanımlanmaktadır. (Ercan, 1999: 1).

Yaşantı içinde kazanılan bilgi ve beceri yanında bir kurum olarak işlev gören okullardaki öğrenmenin süreci, öğretmenin öğrenciye gerçekleştireceği hedef davranışı göstermesi; bunun için öğreneceği öğrenim görevini önüne koyması ve öğrencinin bunları algılama (perception) çabası ile başlar (Başaran, 2005: 453).

Öğrencinin algılama çabasının meyvesi olan öğrenme doğrudan gözlenemeyecek soyut bir kavramdır. Öğrenci, hedef davranışları oluşturan bilgi, beceri ve tutumlardan ne kadarını öğrenmişse, öğrenme sisteminin ürünü odur. Hedef davranışların ne kadarını anladığını belirlemek içinse performansın gözlenilmesi gerekmektedir (Yılmaz, 1998: 19).

Öğrenme sürecinin sonunda elde edilen ürün, öğrencinin öğrenme edimidir. Uçan (1997) edimi; “Yapılan, ortaya koyulan, gösterilen yürütülen ya da yerine getirilen bir iş demek olan uygulamayı gerçekleştirme” olarak tanımlamaktadır (Uçan, 1997: 94).

Öğrencinin ortaya çıkardığı ürün/edim, başarı düzeyini gösteren en önemli göstergelerden biridir.

2.1.1. Başarı

Başarı, ulaşılması amaçlanan hedefe yaklaşma düzeyi olarak tanımlanabilir.

Wolman (1973) da başarıyı, istenilen bir sonuca ulaşma yönündeki ilerleme olarak tanımlar (Carter, 1973).

Başarı kavramı geniş kapsamlı tanımlanmakla birlikte eğitimde başarı denilirken, genellikle okuldaki derslerde geliştirilen ve öğretmenlerce takdir edilen notlarla belirlenen beceriler veya kazanılan bilgilerin ifadesi olan “Akademik Başarı” kastedilmektedir.

Eğitimde kullanılan akademik başarının belirlenmesi oldukça önemlidir. Bu durumu Turgut (1997) şu şekilde ifade etmiştir;

“Uygulanan bir eğitimin başarılı olup olmadığının, başarılı ise ne derecede başarılı olduğunun bilinmesi istenir. Eğitim işlemi devam ederken, başarısızlığın ve başarısız bireylerin erken tanınması, önlem alınmasını kolaylaştırır. Başarı derecesinin bilinmesi ve başarısızlık hallerinin ortaya çıkarılması, ileride girilecek benzer eğitim etkinliklerinin daha gerçekçi esaslarla planlanmasına yardım eder. Fakat başarı derecesinin bilinmesi ve başarısız olanların tanınması, ancak, öğrencilerde meydana gelen davranış değişikliklerinin ölçülüp değerlendirilmesiyle mümkün olur (Turgut, 1997:1).

Öğrencinin akademik başarı düzeyini belirlemek birçok değişkenle ilişkilidir. Akademik başarı düzeyini belirlemede ve öğrenci hakkında yargıya ulaşmada en önemli araçlar ölçme-değerlendirmedir. Günümüzde akademik başarı, sürekli ve aralıklı ölçmelerle daha etkin tanımlanabilmektedir.

2.1.2. Ölçme ve Değerlendirmede Yeni Yaklaşımlar

Günümüzde yalnızca sonuca önem veren ölçümler yerine, sürecin de ölçülmesi; bilginin hatırlanmasının değil, davranışa dönüşmesinin izlenmesi; öğrenciye yazıya dayalı

görevler yerine, otantik (authentic) olarak tanımlanan gerçek dünya ile ilişkili problemler ve görevler verilmesi; öğrencinin ölçülmesinde kullanılan ölçme kurallarının belirli ve açık olması, yalnızca öğretimden sonra değil, öğretim sırasında da ölçümler yapılması; tek bir ölçme yöntemine bağlı kalınmayıp, çoklu ölçüm yöntemleri kullanılması ve aralıklarla, sürekli ölçümler yapılması hedeflenmektedir (McMillian, 1997, Akt. Karahan, 2007: 1).

Tablo 1 Ölçme ve Değerlendirmede Eski ve Yeni Yaklaşımlar

Geleneksel	Güncel
Sonuca önem verme	Sürecin ölçülmesi
Birbirinden ayrılmış becerilerin ölçümü	Birbirini tamamlayan becerilerin ölçümü
Bilginin hatırlanması	Bilginin uygulanması
Yazıya dayalı görevler	Otantik görevler
Tek bir doğru cevap	Birden fazla doğru cevap
Gizli veya belirsiz ölçme kuralları	Açık ve belirli ölçme kuralları
Öğretimden sonra	Öğretim sırasında
Çok az dönüt	Yeterli ve zamanında dönüt
Klasik sınavlar	Performansa dayalı ölçümler
Tek bir yöntemle ölçüm	Çoklu yöntemlerle ölçüm
Ara ara yapılan ölçümler	Sürekli ölçüm

(McMillian, 1997, Akt. Karahan, 2007: 2).

Tablo 1’de görüldüğü gibi günümüzde öğrencinin başarısının belirlenmesinde sadece ürün odaklı değil sürece de önem verilen ölçme-değerlendirme yaklaşımı izlenmektedir. Müzik aleti çalma, araba kullanma, güzel konuşma becerilerinde olduğu gibi, ürün süreçten ayrı ölçülemez. Bir işin nasıl yapıldığı, işin kendisi kadar önemli olduğunda ürün ve sürecin birlikte değerlendirilmesi gerekir(Tekin, 2004: 223).

Öğrencinin, öğrenim görevini tanıma, irdeleme ve anlama durumu süreklilik gösterir. Belli aralıklarla sınama ve ölçme yapılmasının ihtiyacı buradan doğmaktadır. Eğitim süresince sürekli ölçümün yanında yeterli ve zamanında verilen dönütlerin de öğrenci başarısını olumlu etkilediğini söylemek mümkündür.

Sınama sırasında öğrenci, öğrenim görevini yaparken yanlışlarını görebilir. Yanılmalar öğrenciye, doğru sınamaları yapmak için dönüt bilgiler verir. Sınama sırasında alınan bu

dönütler, öğrenciyi başarılı olmaya yöneltir. Öğrenirken alınan dönütler, hedef davranışlardan sapmayı önlemek için iyi kullanıldığında, öğrenmenin nitelikli olmasına yardım eder. Ayrıca, yalnız yanlışları için değil, doğrular için de dönüt alındığında, öğrenme daha başarılı olur (Başaran, 2005: 466).

2.1.3. Dönüt

Dönüt, öğrenciye öğrenmelerinin doğruluğu ya da yanlışlığı hakkında verilen mesajlar bütünüdür (Senemoğlu, 2005: 458). Sönmez (2008) de dönütü, öğrencinin yaptığı davranış hakkında ona bilgi vermek olarak tanımlamıştır (Sönmez, 2008: 269).

Beceri öğrenmede en güçlü değişkenlerden biri, öğrenme sonuçlarının bilgisi, yani dönüttür. Öğrenciye gösterdiği beceriye ilişkin bilgi verilmediği takdirde beceride gelişme meydana gelmez. Ayrıca, öğrenci eksik ve yanlışlarının farkında olmadığı zaman, gerek kendine gerekse ortaya çıkan ürüne önemli zararlar verebilir (Senemoğlu 2005: 554).

Dönüt, sadece öğrenciye değil sistemin tüm öğelerine geribildirim sağlar. Öğretim hizmetleri niteliğinin en güçlü ögesi dönüt ve düzeltmedir. Özellikle tam öğrenme ve kontrol sınıflarının başarı dağılımlarına ilişkin araştırmalar, öğretim hizmetinde dönüt ve düzeltme işlemlerinin önemini ortaya koymaktadır (Hesapçioğlu, 1999: 168).

Dönüt, öğretme-öğrenme sürecinin uzun önemli bir özelliği olarak kabul edilmiştir. Dönüt öğrenciye öğrenmelerinin doğruluğu ya da yanlışlığı hakkında verilen mesajların bütününe, düzeltme ise, eksiklerin tamamlanması, yanlışların doğrulanması anlamlarını taşır.

Dönütlerin; yönlendirici, güdüleyici ve pekiştirici olmak üzere üç temel işgörsü vardır. Öğrencilerin sorduğu sorulara verdiği yanıtlar karşısında “doğru, tamam, eksik, yanlış” gibi sözcükler yönlendirici dönüt olup, bunlardan “doğru, tamam” gibi dönütler öğrenilenlerin pekiştirilmesinde güdüleyici, rol oynar. Değerlendirme sonucunda yüksek not verilmesi ise pekiştirici görevini görür (Sönmez, 2003: 65). Dönütün, sınavın ardından verilmesiyle hedefe yaklaşırlar. Dönüt; düzeltme ve geliştirme çalışmalarını destekler nitelikte olmalıdır. Daha sonra yapılacak öğretimi geliştirilerek öğrenmeyi üst düzeye çıkarmayı

sağlamalıdır. Başaran (2005)'ın ifade ettiği gibi, sınavın aralıklı olarak yinelenmesi öğrenmeyi güçlendiren etmenlerdendir (Başaran, 2005: 467).

Öğrenciye dönüt verilirken aşağılanmamalı, azarlanmamalı, ceza olacak herhangi bir uyarıcı verilmemeli; tersine yüreklendirici uyarıcılar işe koşulmalıdır. Her ünitenin sonunda yapılan biçimlendirme ve yetiştirmeğe dönük değerlendirme sonuçları, her öğrenciye teker teker sunulmalı; yaptığı yanlışları ve doğruları kendisine söylenmelidir (Sönmez, 2008: 269).

Öğrenciye doğru dönüt verilmesi ölçme-değerlendirmenin güvenilirliğine bağlıdır. Yapılan hatalı ölçme-değerlendirme, öğrenci hakkında yanlış izlenimlere dolayısıyla yanlış dönütlere neden olabilir.

2.1.4. Ölçme ve Değerlendirme

Öğrencilerin tanınması ve öğrenme düzeyinin belirlenmesi, öğrenci ve öğretmenlerin izlenmesinde önemli bir araç (Özçelik 1992: 231) olan ölçme ve değerlendirme, hedef davranışlara ulaşıp ulaşılmadığını anlamadaki yeri nedeniyle eğitim ve öğretim sürecinin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir.

Herhangi bir niteliği gözleyerek, gözlem sonucunun sayılarla ya da başka sembollerle ifade edilmesiyle yapılan ölçme (Turgut, 1987: 3) ile; öğrencilerin tanınması, onların en iyi gelişebilecekleri öğretim-öğrenme ortamlarına sokulması, öğretmenlerin izlenmesi, öğrenme eksikliklerinin zamanında belirlenerek ortadan kaldırılması; öğrenme düzeyinin belirlenmesi de hedeflerin gerçekleşme derecesinin ortaya konması kolaylaşmaktadır (Özçelik 1992: 231).

Ölçme, bir değişkenin büyüklüklerinden oluşan bir ampirik gözlemler kümesinin, bu büyüklüğü ölçecek sayılar kümesi ile karşılaştırılması ve her bir büyüklüğün sayı kümesindeki bir sayı ile eşlenmesini sağlama işlemine denir (Özdamar 2002: 91). Ölçme, öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediğini dolaylı olarak gösteren önemli bir işlemdir.

“Gözlenen bir olaya belli kurallara göre değer verme, sayısallaştırma işlemi” olarak tanımlanmaktadır (Büyüköztürk, 2006: 3). Başaran da ölçmeyi (measurement), “Bir nesnenin niteliğini ve niceliği, bir birimle karşılaştırarak, kaç birim geldiğini ortaya çıkarmak” Öğrenmeyi ölçmeyi ise, “Öğrenmeyle elde edilen yeterliğin uygun bir ölçme aracıyla, sayısal değerini bulmak” olarak tanımlamaktadır (Başaran, 2005: 491).

Ölçmenin yapılabilmesi için; (Küçükahmet, 2006: 205):

1. Ölçülecek bir niteliğin olması,
2. Niteliğin gözlenebilmesi
3. Amaca uygun sayı ve sembollerle gösterilmesi gereklidir.

2.1.4.1. Ölçülecek Bir Niteliğin Olması

“Bireyler arasındaki, bir özelliğe sahip oluş derecesine ilişkin var olan farklar ölçmenin temelini oluşturur. Bir anlamda ölçme bu farklardan doğmuştur. Eğer bütün insanların kabiliyetleri eşit derecede veya günün her saati aynı sıcaklıkta olsaydı ölçme diye bir şey ortaya çıkmazdı. Her nesnenin görünen birçok farklı özelliği vardır, ağırlık, uzunluk, renk, işlev gibi doğrudan gözlenebilen, ölçülebilenlerdir. Bir de dolaylı ölçülebilen özellikler vardır. Bunların ölçülmesi zordur. Zekâ, başarı, kişilik vs. bunun için doğrudan ve dolaylı ölçme yöntemleri ortaya çıkmıştır. Doğrudan ölçmede ölçmeye konusu olan obje ve özelliği, uygun bir ölçme aracıyla ölçülerek, sonucunu o ölçme aracına uygun bir birimle ifade edilir. Başarının ölçme aracı başarı testi, birimi puandır.” (Küçükahmet 2006: 205).

Başarı gibi bazı özellikler ise doğrudan ölçülemediklerinden dolaylı olarak ölçülürler. Başarıyı ölçmek için bireyin tepkide bulunabileceği durumlar veya sorular hazırlanır. Birey ne kadar çok soruya doğru cevap verirse o kadar başarılı olduğu varsayılır (Küçükahmet 2006: 206).

2.1.4.2. Niteliğin Gözlenebilmesi

Eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme etkinlikleriyle yapılacak gözlemlerle; öğrenci davranışlarının hangi düzeyde olduğu, ne tür yetersizliklerin bulunduğu hatta istenmeyen davranışların olup olmadığı belirlenebilir (Kutlu, 2003). Bu belirlemede

kullanılan ölçme araçlarının niteliği önemlidir. Bir durumun farklı ölçme araçlarıyla ölçülmesi sonucu değiştirebilir. Bu nedenle her durum için, o duruma uygun ölçme aracı ile ölçme yapılması doğru olur.

2.1.4.3. Amacına Uygun Sayı Sembollerle Gösterilmesi

Ölçmenin önemli sorunlarından biri ölçme işleminin yapılmasını kolaylaştıracak ve ölçme sonuçlarının ulaşılacağı amaca uygun düşecek bir ölçek seçmektir. Ölçekler dört çeşittir (Küçükahmet 2006: 207):

1. Sıralama ölçekleri
2. Sınıflama ya da gruplama ölçekleri
3. Eşit aralıklı ölçekler
4. Oranlı ölçekler

2.1.4.3.1. Sıralama Ölçekleri

Gözlem sonuçları, bir sınıflamaya tabi tutulmakla beraber, belli bir özelliğe sahip olma bakımından sıralanabiliyorsa, bu ölçek sıralama ölçeğidir. Düşük, orta ve yüksek gibi sınıflandırılmış sosyal statüler, tercih dereceleri, bir müsabakanın sonundaki pozisyonlar (birinci, ikinci,..v.b.) sıralama değişkenine örnek teşkil etmektedirler (Karagöz ve Ekici 2004: 35).

Ölçülecek değişkenin iyice bilinmediği, sıfır değerinin anlamsız olduğu ve bir birimin tanımlanamadığı hallerde değişkenin değerleri bir büyüklük sırasına konabiliyorsa sıralama işlemiyle ölçme yapılır. Sıralamada sıfırın anlamı yoktur. Sıralama sonuçları sıra sayıları denilen, birinci, ikinci, üçüncü gibi sayılarla ve sembollerle gösterilir (Küçükahmet 2006: 207).

2.1.4.3.2. Sınıflama Ölçekleri

Gözlemin en basit biçimi nesnelere belli bir yönden benzeyip benzemediklerine göre sınıflandırmaktır. Bu nesnelere arasındaki farklılıkları ve benzerlikleri çok kaba bir biçimde

belirleme işlemidir (Küçükahmet 2006: 207). Öğrencilerin buldukları sınıfa göre ayrılması sınıflandırmaya bir örnektir.

2.1.4.3.3. Eşit Aralıklı Ölçekler

Bir ölçek, nesne ya da özellikleri daha büyük ya da daha küçük diye sıraya dizmekle kalmayıp bunlar arasındaki kesin uzaklığı da gösterme imkânı veriyor ise ve bu uzaklık ölçüm boyutunun tüm değerleri için aynıysa aralıklı bir ölçek olduğu anlamına gelmektedir. Diğer bir ifadeyle; bir ölçek, sıralama ölçeğinin tüm özelliklerini taşıdığı gibi, nesnelere arasındaki uzaklığın ölçülmesine de imkân tanıyor ise aralıklı ölçek olma özelliği kazanır (Sencer, 1989: 253).

Bir ölçeğin sıfır noktası ile değişkenin sıfır değerinin birbirine karşılık olmadığı haller de vardır. Örneği termometre 0°C sıcaklığı gösterirken, havanın ısısı gerçek anlamda sıfır değildir. Ölçekteki sıfır noktası keyfi olarak hesaplanır. Bununla birlikte ölçekteki eşit aralıklar değişkenin değerlerinde eşit farklara karşılık oluyorsa eşit aralıklı bir ölçek meydana gelir. Termometre ve takvimler bu tür ölçeğe örnektir (Küçükahmet 2006: 208). Eğitimde çokça kullanılan Likert tipi ölçekler de eşit aralıklı ölçeklere örnek oluşturabilir.

2.1.4.3.4. Oranlı Ölçekler

Ölçekte belirlenmiş olan birimi ölçülen özelliğin her bölgesinde eşit, hem de başlangıç noktası değişmezlik konarak ölçülen özelliğin mutlak noktasına denk getirilmiş bulunan ölçeklere oranlı ölçekler denir (Küçükahmet, 2006: 208).

Eğitimde sıralamalı ve eşit aralıklı ölçekler çoğunlukla tercih edilmektedir. Ayrıca kullanılan ölçek türlerinin yanı sıra öğrenim görevinin içerdiği becerilerde ise yaptırma yoluyla ölçülme vardır. Ölçümler ölçme kurallarına göre yorumlanarak değerlendirilir. Böyle yapılan ölçümler, verileri anlamlı kılar. Doğru değerlendirmeyi sağlar. Ölçüm sonuçları veri, verilere yüklenen değerler ise değerlendirilmez. Bu iki kavramın yerinde kullanılması önemlidir. Ölçme ve değerlendirme ile ilgili özellikler Küçükahmet (2006) tarafından maddelenmiştir (Küçükahmet, 2006: 209):

1. Ölçme; özelliğın (değişkenin) miktarını gösterir, değerlendirme ise bu miktarın yeterli olup olmadığını ya da amaca uygun olup olmadığını belirtir.
2. Değerlendirme, ölçmeyi de içine alan geniş bir kavramdır.
3. Ölçme değerlendirmeden önce gelen bir işlemdir. Ölçmeden sonra değerlendirmeye gidilir.
4. Ölçme, daha çok gözlem, değerlendirme ise karşılaştırma, yorum ve yargıya dayanır.
5. Ölçme daha objektif, değerlendirme ise daha çok kişisel kanılara dayanır.

Ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak, ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varılmasıyla yapılan değerlendirme (Turgut, 1987: 3), eldeki bilgilere bir anlam verme, onları belli amaçlara elverişlilik, belli koşulları karşılama, belli anlamlarda olup olmama vb. bakımlarından yorumlama yapmayı sağlar (Özçelik 1992: 231).

Değerlendirme, İngilizcede assesment ve evaluation sözcükleri ile iki farklı şekilde kullanılmaktadır. Birincisi; öğrencinin öğrenmesi (başarısı) hakkında bilgi toplamada kullanılan prosedürleri yani ölçme yöntemlerinin tamamını ve öğrenmenin ilerlemesi, gelişimi ile ilgili değer yargılarını içeren genel bir terimdir (Linn ve Gronlund, 1995: 5). İkincisi ise; performansı, ürünün, cevapların değerini veya kalitesini program standartlarıyla veya oluşturulan ölçme kurallarıyla karşılaştırarak değer yargısına varma (Guskey, 1992: 2) olarak tanımlanmaktadır (Tekindal, 2002: 128).

Ölçme ve değerlendirmenin güvenilir, doğru, uygun yapılması, öğrenmeyi destekleyerek geliştirebilir. Başaran (2005) da bu durumu şöyle özetlemektedir:

“Öğrenilenlerin değerlendirilmesinin amacı, öğrenmeyi ölçmenin sayısal sonuçlarını kullanarak öğrenmenin gerçek değerini bulmak; elde edilen dönüt bilgilerle, öğrenmenin öğretim yöntemini ve öğrencinin öğrenme sürecini geliştirmektir. Öğrenmenin değerlendirilmesinden sağlanan dönütler, öğrenim görevinin hedef davranışları için öğrenilen bilgi, beceri ve tutumun eksik ve yetersiz yönlerini ortaya çıkararak; öğrenciyi, öğrenmesini tamamlamaya yöneltir.” (Başaran, 2005: 521).

Eğitim sürecinde değerlendirme (Yılmaz, 1998: 23);

1. Değerlendirme, öğrenciye davranışını nasıl değiştireceği, nasıl geliştireceği hakkında bilgi verir.
2. Değerlendirme, yeterince başarılı olan öğrenciyi motive eder.
3. Değerlendirme, öğrenci hakkında verilecek kararlara dayanak olur.
4. Değerlendirme, öğretmenin kendi öğretiminin ne derece etkili olduğunu kestirmesine yardım eder.
5. Değerlendirme, yöneticilere ve diğer ilgililere bilgi verir.

Öğrenci hakkında verilen bir yargının doğruluğu, hem dayandığı gözlem veya ölçmelerin doğruluğuna, hem de seçilen değerlendirme ölçütünün uygunluğuna bağlıdır (Turgut, 1997: 3). Ölçüt (ölçme kuralı); ölçme sonuçlarının karşılaştırılmasında esas olarak kullanılan ve o karar süreci boyunca değişmeyen standartlardır Sınıftaki öğretimin iyi yürütülebilmesi için, öğrencinin başarısının sık sık ölçülüp değerlendirilmesi gerekir (Turgut, 1997: 4).

Özellikle bireysel farklılıkların dikkate alınması gereken durumlarda, öğrencinin başarısı, daha önce gösterdiği başarı ile veya programa başladığı zamanki düzeyi ile kıyaslanarak değerlendirilebilir. Öğrencinin bireysel ve çevre şartlarındaki farklılıkları,

öğrencileri önceki başarı durumlarına göre değerlendirmeye mecbur eder (Yılmaz, 1998: 161).

Ölçme ve değerlendirme dersten kopuk, dersten bağımsız veya ders dışı bir etkinlik olarak görülmemelidir. Öğrencilerin neler yaptıkları yanı sıra nasıl yaptıkları da ölçülmelidir.

Değerlendirilmeyen eğitim sürecini kontrol altına almak mümkün değildir. Kontrol edilemeyen veya izlenmeyen bir süreç ise denetim altına alınamaz. Bu sebeplerle istenilen veya ilgi duyulan konular üzerinde bir ölçme yapılarak bilgi toplanır, sonra da bu bilgiler belli ölçme kurallarıyla karşılaştırılarak ölçülen özellik ne ise onun hakkında bir karara ulaşılmaya çalışılır (Bademci, 1999: 7).

Ölçme ve değerlendirme alanının özel bilgilerini kazanmış bir öğretmenle, bu bilgileri kazanmamış bir öğretmen arasında önemli farklar vardır. Ölçme ve değerlendirme tekniklerine uyarak not veren bir öğretmen, hem daha az hatalı değer yargılarına ulaşmış olur, hem de kendi öğretim yöntemlerini değerlendirip geliştirebilir. Çünkü iyi bir ölçme, ders programının ve öğretim sürecinin, ayrıntılarına kadar analiziyle başlar. İşte bu analiz, öğretmenin, kendi öğretim etkinliklerini geliştirmesine yardım eder (Turgut, 1997: 4).

Öğrencilerden, becerilerini kullanarak bir süreçten geçmeleri veya ortaya bir ürün çıkarmaları beklendiğinde onların performanslarına bakılır Böyle bir durumda yapılacak işlemler aşağıda sıralanmaktadır (Berberoğlu, 2006: 120-123):

1. Öğrencilerde hangi düşünme süreçleri ve sosyal becerilerin ortaya çıkarılacağına karar verilmesi. Bu amaçla hangi ders içerisinde gerçekleştirilecekse, derste yapılan konularla birleştirilip birleştirilmeyeceğinin belirlenmesi önemli bir karar sürecini oluşturmaktadır.

2. Ürün, süreç ya da her ikisinin birlikte değerlendirilip değerlendirilmeyeceğine karar verilmesi.
3. Öğrenci için anlamlı, özgün, gerçekçi ve önemli bir içeriğin oluşturulması.
4. Öğrencilere, çalışmanın tüm detayları ve beklentilerin çok açık olduğu bir yönerge sunulması.
5. Ölçümleme anahtarının aktarılması. Bu aşamada öğrenciye ölçümleme anahtarının verilir verilmeyeceğinin karara bağlanması gerekmektedir.
6. Yansıtma yazısının hazırlanması. Öğrenciye çalışması boyunca yaptığı gelişmeleri yazabileceği bir fırsatın yaratılarak kendi çalışmalarıyla ilgili bir yansıtma yazısı yazması beklenebilir.

Ölçme-değerlendirmenin sağlıklı, nesnel ve amacına uygun bir şekilde yapılabilmesi, öğrencilerin bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını ölçmede geçerli ve güvenilir bir araç gerektirir.

Araçların kullanım ve puanlanış yöntemleri de geçerlik ve güvenilirliği etkilemektedir. Aracı hazırlayan kimse ile kullanacak kimse arasında etkileşim kurulabilmelidir. Birden fazla ölçümleyicinin aynı aracı kullanacağı hallerde, özellikle aracın kullanılması tecrübe gerektiriyorsa, ölçümleyicinin kısa bir çalışmayla yetiştirilmeleri tavsiye edilir (Turgut ve Baykul, 2010: 339).

Değerlendirme sonuçları farklı şekillerde puanlanabilmektedir. Genel olarak bu tür çalışmalar ölçümleme anahtarları (scoring rubrics) ile değerlendirilmektedir. Bazı ölçümleme anahtarları ise belli bir konuya yönelik çalışmaları ya da araştırma raporlarını değerlendirmek için kullanılır. Marzano ve arkadaşları(1993)'na göre; bazı ölçümleme anahtarları da oldukça

genel hazırlanabilmekte ve farklı durumlarda kullanılabilirler. Haladyna (1993)'ın da belirttiği gibi; ölçümleme anahtarları bütüncül (holistic) ve analitik (analytic) olarak sınıflandırmak mümkündür. Bütüncül ölçümleme anahtarları daha çok çalışmanın tümündeki performansın genel değerlendirmesine yardımcı olacak şekilde tasarlanmaktadır. Analitik ölçümleme anahtarları ise daha detaylı, ürünü yada süreci farklı açılarıyla dikkate alarak değerlendiren bir yapıda oluşturulmaktadır. Kimi zaman kategorileri tanımlanmış anahtarlar yeterli olurken, kimi durumlarda tanımlanan kategorilerin sayılarla(puanlarla) ifade edilmesi gerekebilmektedir.

Değerlendirmede ölçümleyiciler (eğitmciler) tarafından süreç ve ürünlere ilişkin nelerin değerlendirme kapsamına alınması gerektiğinin tanımlanması gerekmektedir. Ürüne yönelik genel bir değerlendirme yapılacaksa bütüncül bir yaklaşımı, ürün farklı yönleri ile incelenecekse analitik yaklaşım daha uygun olacaktır. Temel ilkeler doğrultusunda hazırlanacak ölçümleme anahtarında ise öğretmenlerin ortak görüş içerisinde olmaları ortaya çıkacak ölçeğin niteliğini artıracaktır. Gerekli durumlarda ölçümleme anahtarlarında her türlü geliştirme ve değişikliği yapmak mümkündür. Ölçümleme anahtarlarının büyük sınırlılığı oldukça sübjektif bir değerlendirme süreci yaratmasıdır. Bu nedenle ölçümlemenin objektifliğini artırmak üzerinde durulması gereken en önemli noktalardan biridir. Bunun en iyi yolu aynı ürün için birden fazla eğitiminin birbirinden bağımsız değerlendirme yapması ve sonuçların karşılaştırmasıdır (Berberoğlu, 2006: 129, 130, 131).

3. BÖLÜM

3.1. YÖNTEM

3.1.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın amaçlarına ulaşabilmesi için belge taraması yapılarak konuyla ilgili kaynaklar incelenmiştir. Araştırma; “Piyano Dersine İlişkin Öğrenci Başarı Ölçümleme Anahtarı” nda yer alan ölçme kurallarının belirlenmesi amacıyla GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı’ndaki piyano öğretim elemanlarının görüşleri ile uygulama hakkında öğrenci görüşlerinin alınması nedeniyle betimsel nitelik taşımaktadır.

Bu araştırma belirli bir süreç içerisinde aralıklı ölçme yöntemiyle öğrencinin başarı düzeyinin yükselmesini sağlamayı amaçlayan deneysel bir çalışmadır. Araştırmada, süreç ve ürün değerlendirilmesinde deney grubuna uygulanan aralıklı ölçmelerin, öğrencilerin erişti düzeylerine etkisini belirlemek için, ön test - son test kontrol gruplu deneysel model kullanılmıştır.

Ön test – son test kontrol gruplu modelde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur, bunlardan biri deney diğeri kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılır. Bu modelde her grup için ön test – son test puanları arasındaki farklar sınırlıdır (Karasar, 1995: 97). Araştırmada kullanılan “Deneysel Desen” aşağıdaki gibi kurulmuştur.

Tablo 2. Deneysel Desen

<i>İşlem grubu</i>	<i>R</i>	<i>Ön test</i>	<i>Bağımsız değişken</i>	<i>Son test</i>
D	R	O _{1.1}	X	O _{1.2}
K	R	O _{2.1}		O _{2.2}

D: Deney Grubu

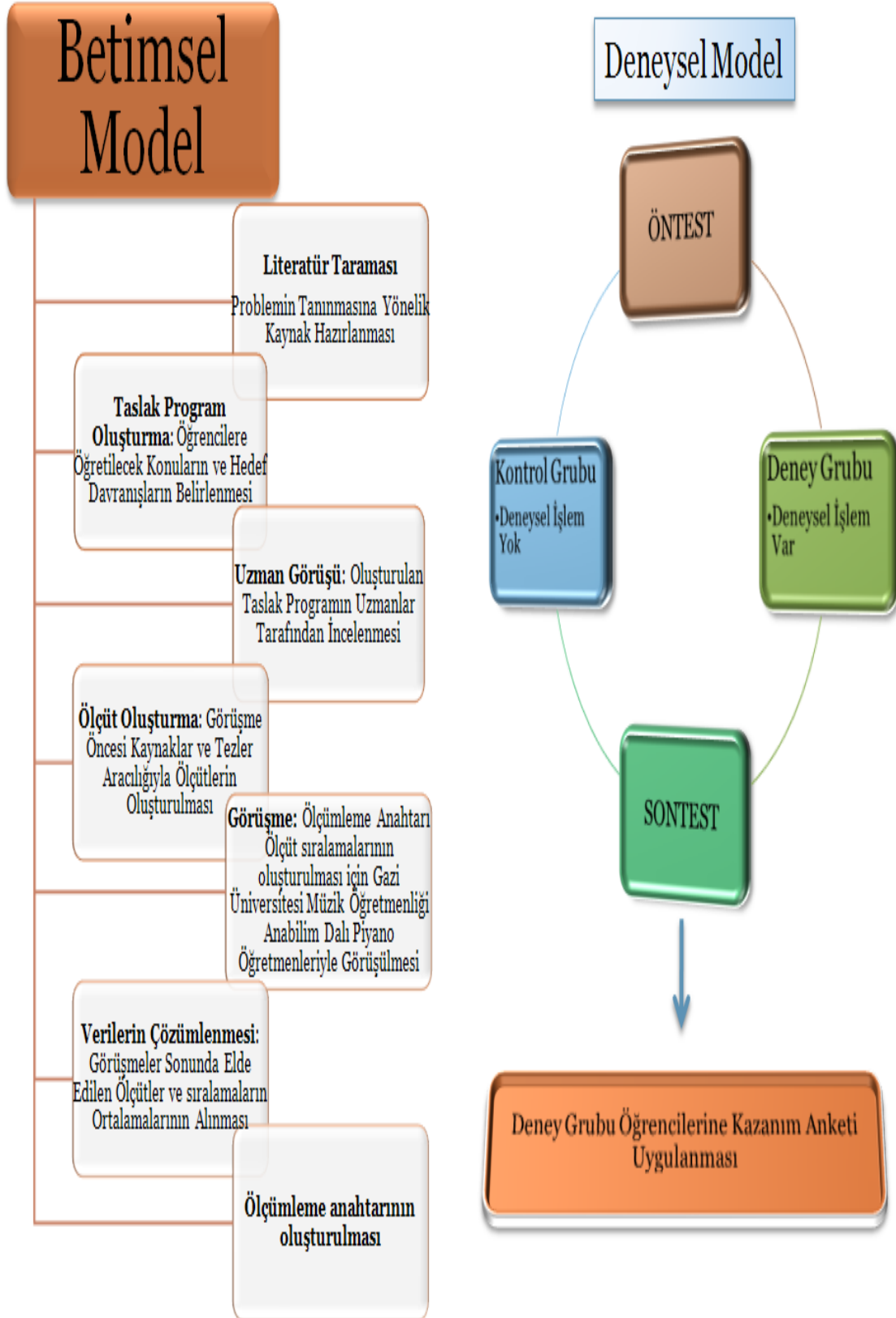
K: Kontrol Grubu

R: Yansızlık ilkesi

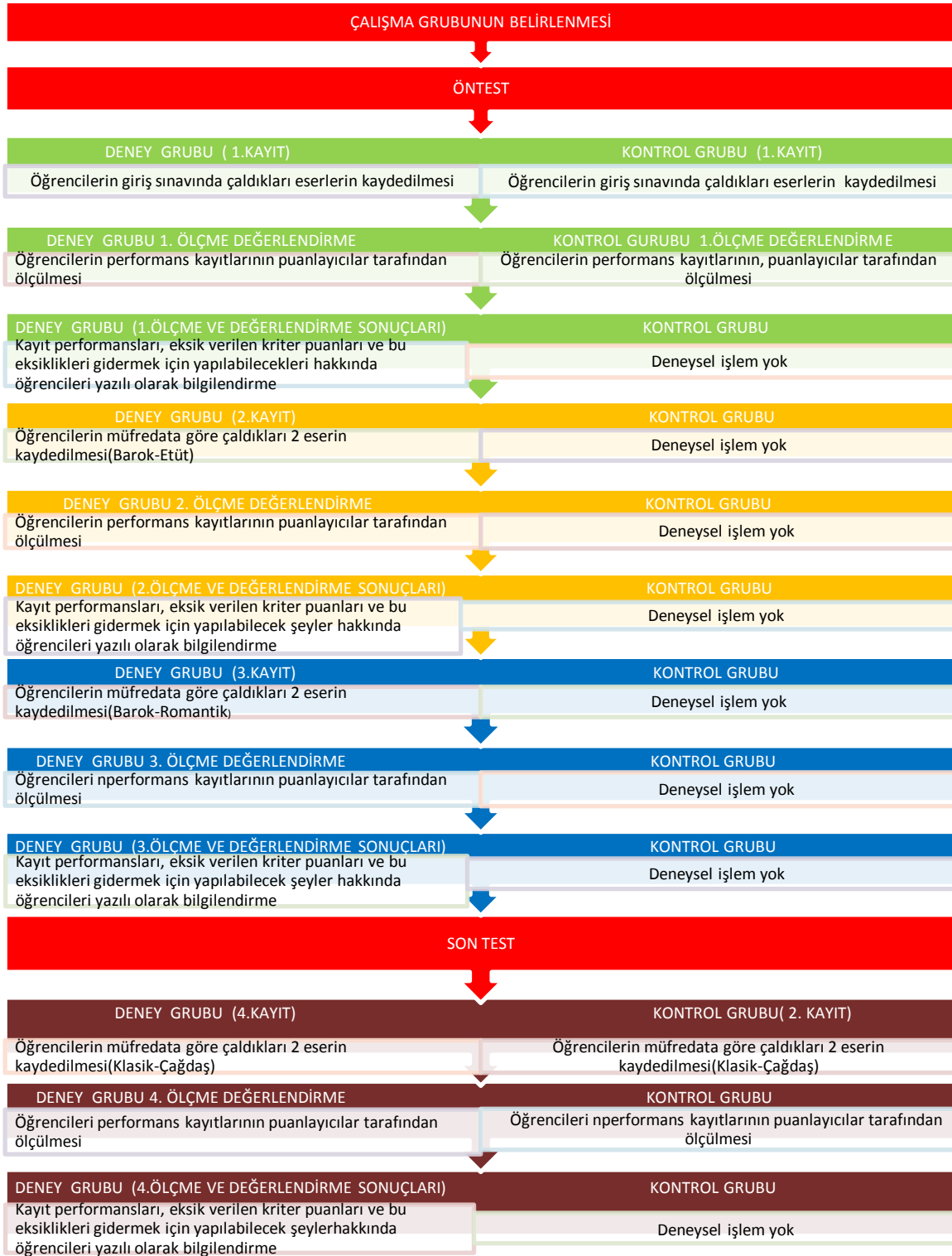
X: Bağımsız Değişken

O: Yapılan Ölçümler

Şema 1 Araştırmanın Modeli

(Şema araştırmacı tarafından özgün olarak oluşturulmuştur)

Tablo 3 Araştırmanın Deneysel İşlemi

(Tablo araştırmacı tarafından özgün olarak oluşturulmuştur.)

1. (Deney-Kontrol)

3. (Deney)

2. (Deney)

4. (Deney)-2. (Kontrol)

3.1.2. Çalışma Grubu

2009- 2010 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Dönemi'nde GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı'nda 1. sınıfta öğrenim görmekte olan 20 öğrenciden oluşmaktadır. Deney ve kontrol grubu random olarak belirlenmiştir.

Araştırmacının, araştırmanın yapıldığı kurumda araştırmacı olarak görev yapması ve deneysel işlemi kontrol edebilecek olması nedeniyle çalışma grubu bu kurumda oluşturulmuştur.

Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tamamının Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi mezunu olması ve aynı programla öğrenim görerek bölüme alınması nedeniyle hazır bulunuşluk düzeyleri birbirine yakındır.

Grupların eşitliğinin test edilmesinde yaygın olarak Levene testi kullanılmaktadır (Altunışık ve diğ., 2002: 144). Bu çalışmada da, çalışma grubunun homojen olarak deney ve kontrol grubuna atanıp atanmadığına ilişkin Levene testi uygulanmıştır.

Tablo 4 Grupların Homojenliğine İlişkin Levene Testi Sonuçları

<i>Grup</i>	<i>öğrenci</i>	<i>ortalama</i>	<i>standart sapma</i>	<i>serbestlik derecesi</i>	<i>anlamlılık</i>
Deney	10	67.13	10.69	18	.891
Kontrol	10	69.73	11.00		

$p > .05$

Deney ve kontrol gruplarına random olarak atanan öğrencilerinin puanları Tablo 4'de görülmektedir. Puanlar arasındaki p değerinin ($p = .891$, $p > .05$) yüksek olması, grupların birbirine denk olduğunu göstermektedir.

3.1.3. Veri Toplama Araçları

Ölçümleme anahtarı ile ölçme kurallarının belirlenmesinde GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 2009–2010 eğitim-öğretim yılında piyano dersini vermekte olan sekiz öğretim elemanından uzman olarak yararlanılmıştır.

İlgili uzman görüşleri ile literatürde bulunan kaynaklar doğrultusunda tasarlanan ölçme kuralı anketi 12 maddeden oluşmaktadır. Öğretim elemanlarından ölçümleme anahtarında yer alan ölçme kurallarını uygun buldukları değere göre 1'den 12'ye kadar sıralamaları istenmiştir. Daha sonra her ölçme kuralı için verilen ölçüm puanı yüzlük sisteme çevrilerek ölçümleme anahtarı oluşturulmuştur.

Tablo 5 Öğretim Elemanlarının Ölçümleme Anahtarındaki Ölçütlere Verdikleri Değerler

Ölçüt	Temiz nota çalma	Tartım	Gürlük	Teknik	Oturuş	Tempo	Fiziksel olarak rahatlık	Cümleme	Bütünlük	Akıcılık	Pedal kullanımı
1.	12	11	10	4	3	9	2	8	5	6	1
2.	12	11	9	8	5	6	4	10	3	2	1
3.	12	11	10	10	10	9	10	8	6	-	4
4.	8	9	9	12	11	5	10	7	6	4	1
5.	8	12	10	10	9	11	7	5	1	6	2
6.	10	9	11	11	12	7	10	8	9	8	5
7.	11	12	10	10	8	8	7	8	12	10	4
8.	12	9	11	12	12	9	10	3	12	11	1
Toplam	85	84	80	77	70	64	60	57	54	47	19
Yüzdesi	%88,54	%87,5	%83,33	%80,20	%72,91	%66,66	%62,5	%59,37	%56,25	%48,95	%19,79
Yüzlük sistem	12,19	12,05	11,47	11,04	10,04	9,18	8,60	8,17	7,74	6,74	2,72
Yuvarlama	12	12	11	11	10	9	9	8	8	7	3

Ölçme işleminde sonuçlar daima, kullanılan ölçü birimine göre en yakın tama tamamlayarak belirlenir. “Birçok durumda gözlem sonunda elde edilen sayıyı en yakın tama tamamlamak kolaydır; bir sorunla karşılaşılmaz. Örneğin 18,8 sayısını en yakın tama tamamlamak gerekiyorsa bu 19 olur. Aynı şekilde 36,7-→37; 8,4 ise 8 ve .88 de 1.00 olur.” (Arıcı, 1993: 28). Ölçümleme anahtarını 100'lük sisteme çevirme işlemi bu kurala uyularak oluşturulmuştur.

Güvenirlilik hesaplama işleminde öğretmenlerin, gözleyicilerin veya ölçme işlemleri yapan kimselerin sayısının en az üç olması tavsiye edilmektedir (Bademci, 1991: 6). Bu araştırmada da üç ölçümleyici ile hesaplama işlemi gerçekleştirilmiştir. Ölçümün güvenirliliği varyans analizi ile hesaplanmıştır.

Tablo 6 1. Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi

<i>Değişkenlik</i>	<i>Kareler</i>	<i>Serbestlik</i>	<i>Kareler</i>
<i>Kaynağı</i>	<i>Toplamı(KT)</i>	<i>Derecesi(Sd)</i>	<i>Ortalaması(KO)</i>
Öğrenciler	3209.87	9	356.7
Ölçme İşlemleri	0.87	2	0.43
Kalan	512.13	18	28.5
Toplam	3723.87	29	

r_1 : Tek bir ölçümleyicinin verdiği puanların güvenirliliği (Bademci, 1991: 9).

$$r_1 = 0,79$$

KO_p = Satırlar için Kareler Ortalaması

KO_k = Kalan Kareler Ortalaması

k= Ölçümleyici sayısı

Tablo 6'da 1. Ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçları yer almaktadır. Sonuçlar, her bir ölçümleyicinin verdiği puanların güvenirliliğinin ($r_1 = 0,79$) yüksek olduğu göstermektedir.

r_k : Bileşke güvenirlilik, ölçme aracının [işlemin] güvenirliliği (Bademci, 1991: 10).

$$r_k = 0,92$$

1. ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçlarının yer aldığı tablodaki verilerle yapılan bileşke güvenirlilik hesabına göre, ölçme işleminin güvenirliliğinin ($r_k = 0,92$) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 7 2. Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi

<i>Değişkenlik</i>	<i>Kareler</i>	<i>Serbestlik</i>	<i>Kareler</i>
<i>Kaynağı</i>	<i>Toplamı(KT)</i>	<i>Derecesi(Sd)</i>	<i>Ortalaması(KO)</i>
Öğrenciler	381.37	9	42.37
Ölçme İşlemleri	11.67	2	5.83
Kalan	36.33	18	2.01
Toplam	429.37	29	

 $r_1 = 0,87$ $r_k = 0,95$

Tablo 7’de 2. ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçları yer almaktadır. Sonuçlar, her bir ölçümleyicinin verdiği puanların güvenilirliğinin ($r_1 = 0,87$) yüksek olduğu göstermektedir.

2. ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçlarının yer aldığı tablodaki verilerle yapılan bileşke güvenilirlik hesabına göre, ölçme işleminin güvenilirliğinin ($r_k = 0,95$) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 8 3. Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi

<i>Değişkenlik</i>	<i>Kareler</i>	<i>Serbestlik</i>	<i>Kareler</i>
<i>Kaynağı</i>	<i>Toplamı(KT)</i>	<i>Derecesi(Sd)</i>	<i>Ortalaması(KO)</i>
Öğrenciler	538.13	9	59.79
Ölçme İşlemleri	0.2	2	0.1
Kalan	94.65	18	5.26
Toplam	632.8	29	

 $r_1 = 0,71$ $r_k = 0,91$

Tablo 8’de 3. ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçları yer almaktadır. Her bir ölçümleyicinin verdiği puanların güvenilirliğinin ($r_1 = 0,71$) yüksek olduğu görülmektedir.

3. ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçlarının yer aldığı tablodaki verilerle yapılan bileşke güvenilirlik hesabına göre, ölçme işleminin güvenilirliğinin ($r_k= 0,91$) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 9 4.Ölçme İşlemine Ait Varyans Analizi

<i>Değişkenlik Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı(KT)</i>	<i>Serbestlik Derecesi(Sd)</i>	<i>Kareler Ortalaması(KO)</i>
Öğrenciler	108.70	9	12.08
Ölçme İşlemleri	0.47	2	0.23
Kalan	21.74	18	1.20
Toplam	130.91	29	

$r_1= 0,75$

$r_k= 0,90$

Tablo 9’da 4. ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçları yer almaktadır. Sonuçlar, her bir ölçümleyicinin verdiği puanların güvenilirliğinin ($r_1= 0,75$) yüksek olduğu göstermektedir.

4. ölçmeye ilişkin varyans analizi sonuçlarının yer aldığı tablodaki verilerle yapılan bileşke güvenilirlik hesabına göre, ölçme işleminin güvenilirliğinin ($r_k= 0,90$) yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

3.1.3.1. Kazanım Anketi

Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak, bir evreni ya da örneklemini oluşturan kaynak kişilere sorular yönelmek suretiyle sistemli veri toplama tekniğidir (Armağan, 1983: 18).

Deneyisel çalışma sonrası öğrencilere uygulanan “kazanım anketi” sonuçları, araştırmada kullanılan verilerin bir kısmını oluşturmaktadır. Süreç ve ürün değerlendirilmesi yöntemiyle piyano dersindeki kazanımları ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla deney grubu öğrencilerine “Kazanım Anketi” uygulanmıştır.

Anket, piyano öğrencilerinin kazanması hedeflenen becerilerin sınıflandırılmasıyla oluşturulan 18 adet soruyu içermektedir. Deney grubu öğrencilerine, süreç ve ürün değerlendirilmesi uygulamalarının sona erdiği hafta uygulanmıştır.

Her becerinin ne düzeyde geliştiğinin belirlenmesi amacıyla beşli derecelendirme tercih edilerek deney grubu öğrencilerinin piyano dersindeki kazanımları ile ilgili görüşlerini içeren veriler toplanmıştır.

3.1.4. Verilerin Analizi

Veriler araştırmacı tarafından SPSS 17.0 Advance Models paket programı kullanılarak frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, t-testi, anova testi(f-testi), ve varyans analizi güvenilirlik hesaplaması yapılarak analiz edilmiştir.

Araştırmada; öğrencilerin düzeylerini belirlemek, deney grubu ile kontrol grubunu oluşturmak amacıyla komisyon üyelerinin verdikleri puanların aritmetik ortalaması alınmıştır. Aritmetik ortalamalar Microsoft 2007 Excel programıyla hesaplanmıştır.

Komisyon üyelerinin (ölçümleyicilerin) verdikleri puanlar arası tutarlılığın ölçülmesinin (ölçmenin güvenilirliği) hesaplanmasında varyans analizi kullanılmıştır.

Bulguların parametrik veya parametrik olmayan istatistikî yöntemlerle elde edileceğine ilişkin karar vermede Kolmogorov Smirnov testi kullanılmıştır.

Tablo 10 Verilerin Dağılımına İlişkin Kolmogorov Smirnov Testi Bulguları

	<i>Öğrenci</i>	<i>ortalama</i>	<i>Standart</i>	<i>z</i>	<i>Anlamlılık</i>
			<i>sapma</i>	<i>değeri</i>	
İlk ölçüm	20	68,43	10,646	,409	,996

Tablo 10'a bakıldığında Assymp.Sig. (Anlamlılık) satırındaki p değerlerinin istatistiksel anlamlılık hesaplamalarında sınır değeri kabul edilen 0,05'den büyük olması, incelenen faktörlerin dağılımlarının normal olduğunu, araştırmada parametrik test yöntemlerinin kullanılabilceğini göstermektedir.

Parametrik testler ölçmelerle değer alınmış ve süreklilik gösteren ölçümlere denir. Parametrik testler, nonparametrik testlere göre daha güçlü ve daha esnektir. Birçok bağımsız değişkenin, bağımlı değişken üzerindeki etkisinin incelenmesine yardımcı olmaları yanında, birbirleri ile olan etkileşimlerinin değerlendirilmesinde de yardımcı olurlar (Gürel, 2004: 3).

Tablo 11 Parametrik Test Varsayımları

1. Örneklemin çekildiği evrenle ilgili	2. Örneklemle ilgili
a- Normal dağılıma sahip olmalı	a- Denekler evrenden rastgele seçilmeli
b- Varyanslar homojen olmalı	b- Denekler birbirinden bağımsız olmalı

Araştırmanın birinci ve ikinci alt problemleri t- testi ile hesaplanmıştır. t-testi sosyal bilimlerin birçok alanında yaygın olarak kullanılan testlerden biridir. t-dağılımı özellikle örnek boyutu 30'un altında olduğunda yararlı olan simetrik yapılı bir çan eğrisi şeklindedir (Altunışık ve diğerleri, 2002: 158).

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano dersinden aldıkları ön test puanları ile son test puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı anlamak için t-testi kullanılmıştır. İlişkili örneklem için t-testi, ilişkili iki örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan (birbirinden) anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılır (Büyüköztürk, 2006: 67). İstatistiksel anlamlılık için ise, .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

Deney grubu öğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilmesi yöntemiyle yapılan ölçme puanları ile geleneksel yöntemle yapılan ölçme puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığı ilişkisiz (Bağımsız) örneklem için t-testi ile hesaplanmıştır. İki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek için kullanılan yöntemdir (Büyüköztürk, 2006: 39). İstatistiksel anlamlılık için ise, .05 anlamlılık düzeyi seçilmiştir.

Deney grubu öğrencilerinin piyano dersi süreç ve ürün değerlendirilmelerinden elde edilen puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Anova testi ile hesaplanmıştır. Bu teknik, iki ya da daha çok ilişkili ölçme setlerine ait ortalama puanların birbirinden anlamlı bir şekilde farklılık gösterip göstermediğini test eder (Büyüköztürk, 2006: 71).

Piyano dersinde uygulanan süreç ve ürün değerlendirilmesine ilişkin öğrenci görüşlerinin belirlenmesi amacıyla frekans yüzde hesaplanarak belirlenmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler çözümlenerek, alt problem sırasına uygun bir şekilde tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

4. BÖLÜM

4.1. BULGULAR ve YORUM

4.1.1. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Puanları İle Son Test Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 12 Deney Grubu Öğrencilerinin Erişİ Düzeylerine İlişkin İlişkili Örneklem T-Testi Bulguları

<i>Ölçüm</i>	<i>Öğrenci</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart sapma</i>	<i>Serbestlik derecesi</i>	<i>t değeri</i>	<i>Anlamlılık</i>
Öntest	10	67.13	10.69	9	7.05	.000
Sontest	10	88.76	2.00			

p<.05

Analiz sonuçları ($t_{(9)}=7.05$, $p<.05$) deney grubu öğrencilerinin deney öncesi ve sonrası puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Fark puanlarının sıra ortalaması ve toplamları dikkate alındığında gözlenen bu farkın sontest puanı lehinde olduğu görülmektedir. Buna göre, süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişİ düzeylerine olumlu etkisi olduğu söylenebilir.

Tablo 13 Kontrol Grubu Öğrencilerinin Erişİ Düzeylerine İlişkin İlişkili Örneklem T-Testi Bulguları

<i>Ölçüm</i>	<i>Öğrenci</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart sapma</i>	<i>Serbestlik derecesi</i>	<i>t değeri</i>	<i>Anlamlılık</i>
Öntest	10	69,73	11.00	9	2.01	.074
Sontest	10	79.40	12.04			

p<.05

Analiz sonuçları kontrol grubu öğrencilerinin öntest ve sontest puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($t_{(9)}=2.01$, $p>.05$). Ortalama puanlara bakıldığında erişilme düzeyinde artış gözlenirse de, bu artışın anlamlı olmadığını söylemek mümkündür.

Tablo 14 Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sontest Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklemli T-Testi Bulguları

<i>Grup</i>	<i>Öğrenci</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart sapma</i>	<i>Serbestlik derecesi</i>	<i>t değeri</i>	<i>Anlamlılık</i>
Deney	10	88.76	2.00	18	2.426	.026
Kontrol	10	79.40	12.04			

$p<.05$

Analiz sonuçları deney ile kontrol grubu öğrencilerinin sontest puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($t_{(18)}=2.426$, $p<.05$). Deney grubu öğrencilerinin başarı düzeyleri ($\bar{X}=88.76$), kontrol grubu öğrencilerinin başarı düzeylerine göre ($\bar{X}=79.40$) daha yüksektir. Tablo 14'te görülen ortalama puanlar deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son testten aldıkları değerlerdir.

Son testten alınan puanlar öğrencilere ait ürünü temsil ettiğinden, gruplara ait ortalama puanlardaki farka bakılarak, deneye katılan öğrencilerin ürünlerinin kontrol grubu öğrencilerinininkinden daha nitelikli olduğu düşünülebilir. Ürünü daha nitelikli olduğu gözlenen deney grubu öğrencilerinin kontrol grubundan farklı olarak, süreç ve ürün değerlendirilmelerine tabi tutulması, bu farkın kaynağı olabilir.

4.1.2. Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç ve Ürün Değerlendirilmesi Yöntemiyle Yapılan Ölçme Puanları İle Geleneksel Yöntemle Yapılan Ölçme Puanlarına İlişkin Bulgular

Tablo 15 Deney Grubu Öğrencilerinin Dört Ölçmeden Aldığı Puanlar ve Ortalaması

	<i>1. Değ.</i>	<i>2. Değ.</i>	<i>3. Değ.</i>	<i>4. Değ.</i>	<i>Ortalama</i>
1. Öğrenci	61,33	78,33	83,33	84,67	76,91
2. Öğrenci	69	89,66	82	89,67	82,58
3. Öğrenci	76,67	87,33	87,67	89	85,16
4. Öğrenci	72	92,33	89,67	90,33	86,08
5. Öğrenci	54,33	87,33	78	87	76,67
6. Öğrenci	69,33	88	89,67	89	84
7. Öğrenci	66,66	89,66	81,67	91,67	82,41
8. Öğrenci	89	87	92,33	90,33	89,67
9. Öğrenci	55	84,66	85,67	87,33	78,16
10. Öğrenci	58	86,33	88	88,67	80,25

Tablo 16 Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç ve Ürün Değerlendirmeleri ve Geleneksel Değerlendirmelerinden Elde Ettikleri Ölçüm Puanları

	<i>Süreç ve Ürün Değerlendirme</i>	<i>Geleneksel Değerlendirme</i>
1. Öğrenci	77	65
2. Öğrenci	83	75
3. Öğrenci	85	75
4. Öğrenci	86	85
5. Öğrenci	77	65
6. Öğrenci	84	70
7. Öğrenci	82	70
8. Öğrenci	90	85
9. Öğrenci	78	60
10. Öğrenci	80	70

Tablo 16’da deney grubu öğrencilerinin puanları bir süreci yansıttığından, puanlar, ortalama olarak ele alınmıştır. Ortalama puanların elde edilişi ise tablo 15’te ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Tablo 15’te görüldüğü gibi puanlar dört değerlendirmenin ortalaması alınarak oluşturulmuştur. Geleneksel değerlendirme ile karşılaştırma yapılması için 3. ve 4. değerlendirmeler yeterli olmaktadır. Ancak araştırmanın temelini oluşturan süreç ve ürün değerlendirilmesinin güvenilirliğinin ortaya konulması açısından dört değerlendirme de hesaba katılarak ortalaması alınmıştır. Tüm deney grubu öğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilmesinden aldıkları puanların, geleneksel değerlendirmeden aldıkları puanlardan yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 17 Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç-Ürün ve Geleneksel Değerlendirmelerinden Aldıkları Puanlara İlişkin Bağımsız Örneklemli T-Testi Bulguları

<i>Yöntem</i>	<i>Öğrenci</i>	<i>Ortalama</i>	<i>Standart sapma</i>	<i>Serbestlik derecesi</i>	<i>t değeri</i>	<i>Anlamlılık</i>
Süreç ve Ürün Değerlendirilmesi	10	82.20	4.26	9	3.429	.003
Geleneksel Değerlendirme	10	72.20	8.23			

p<.05

Analiz sonuçları deney grubu öğrencilerinin süreç-ürün ve geleneksel değerlendirme puanları arasında anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir ($t_{(9)}=3.429$, $p<.05$). Deney grubu öğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilme puanları ($\bar{X}=82.20$), geleneksel değerlendirmeden elde ettikleri ölçme puanlarına ($\bar{X}=72.20$) göre daha yüksektir. Standart sapmaya bakıldığında süreç ve ürün değerlendirilmenin ($ss=4.26$), geleneksel değerlendirmeden ($ss=8.23$) daha az olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin süreç ve ürün değerlendirilmesinden aldıkları notlar, geleneksel değerlendirmeden aldıkları notlardan yüksek ve birbirlerine yakın olduğu için anlamlılığı da

olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Buradan hareketle süreç ve ürün değerlendirilmesinin, geleneksel değerlendirmeye göre daha etkili olduğu düşünülebilir.

4.1.3. Süreç ve Ürün Değerlendirilmesinin Öğrenci Erişi Düzeyine Etkisine İlişkin Bulgular

Tablo 18 Deney Grubu Öğrencilerinin Piyano Eğitim Sürecindeki Erişi Düzeylerine İlişkin Anova Bulguları

<i>Varyansın Kaynağı</i>	<i>Kareler Toplamı</i>	<i>Serbestlik derecesi</i>	<i>Kareler Ortalaması</i>	<i>F Değeri</i>	<i>Anlamlılık</i>	<i>Anlamlı fark</i>
Deneklerarası	646.669	9	71,852			
Ölçüm	3067.697	3	1022.566	38.178	.000	2-1, 2-3, 3-1,
Hata	723.164	27	26.784			4-3,4,2, 4-1
Toplam	4437.53	39				

1: 1.değerlendirme 2: 2.değerlendirme 3:3.değerlendirme 4:4.değerlendirme

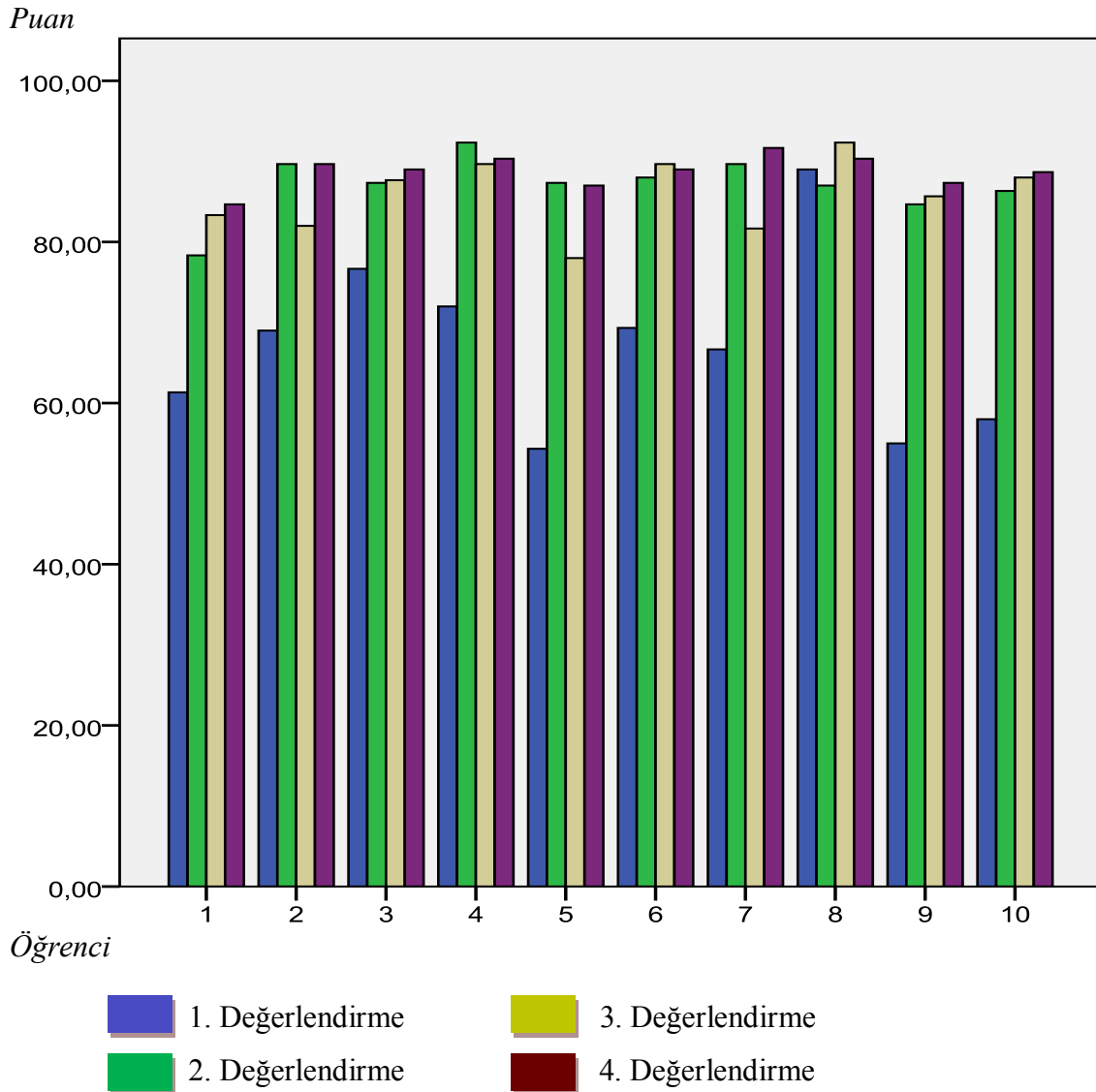
Tablo 18’de deney grubu öğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilmesindeki puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur ($F=38.178$, $p<.001$). 4.değerlendirme ortalama puanı ($\bar{X}=88.76$), 3. Değerlendirme($\bar{X}=85.80$), 2.değerlendirme($\bar{X}=87.06$) ve 1.değerlendirme($\bar{X}=67.13$) puanına göre daha yüksektir. Öte yandan 2. değerlendirme ve 3. değerlendirme puanları arasındaki fark, anlamlı bulunmamıştır. Buna göre süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişti düzeylerine olumlu etkisi olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin birinci değerlendirmeden aldıkları puanlar, diğer ölçüm puanlarına göre düşüktür. Bu değerlendirmenin deney öncesi yapıldığı düşünüldüğünde, bu durum beklenen yöndedir.

Süreç, uzun bir zaman dilimini ifade eder. Süreç anlık bir durumdan çok, uzun süreli bir durumdur. Süreç, belli bir amaca yönelmiş olan sürekli değişmelerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Sürecin, doğrusal olmaktan çok inişli çıkışlı bir durumu yansıttığı (Altuntaş, 2007: 33) düşünüldüğünde değerlendirme sürecindeki değişikliklerin olağan olduğu söylenebilir. Genel bir yükselişin gözlemlendiği deney sürecinin, erişime olumlu etkisi olduğu görülmektedir.

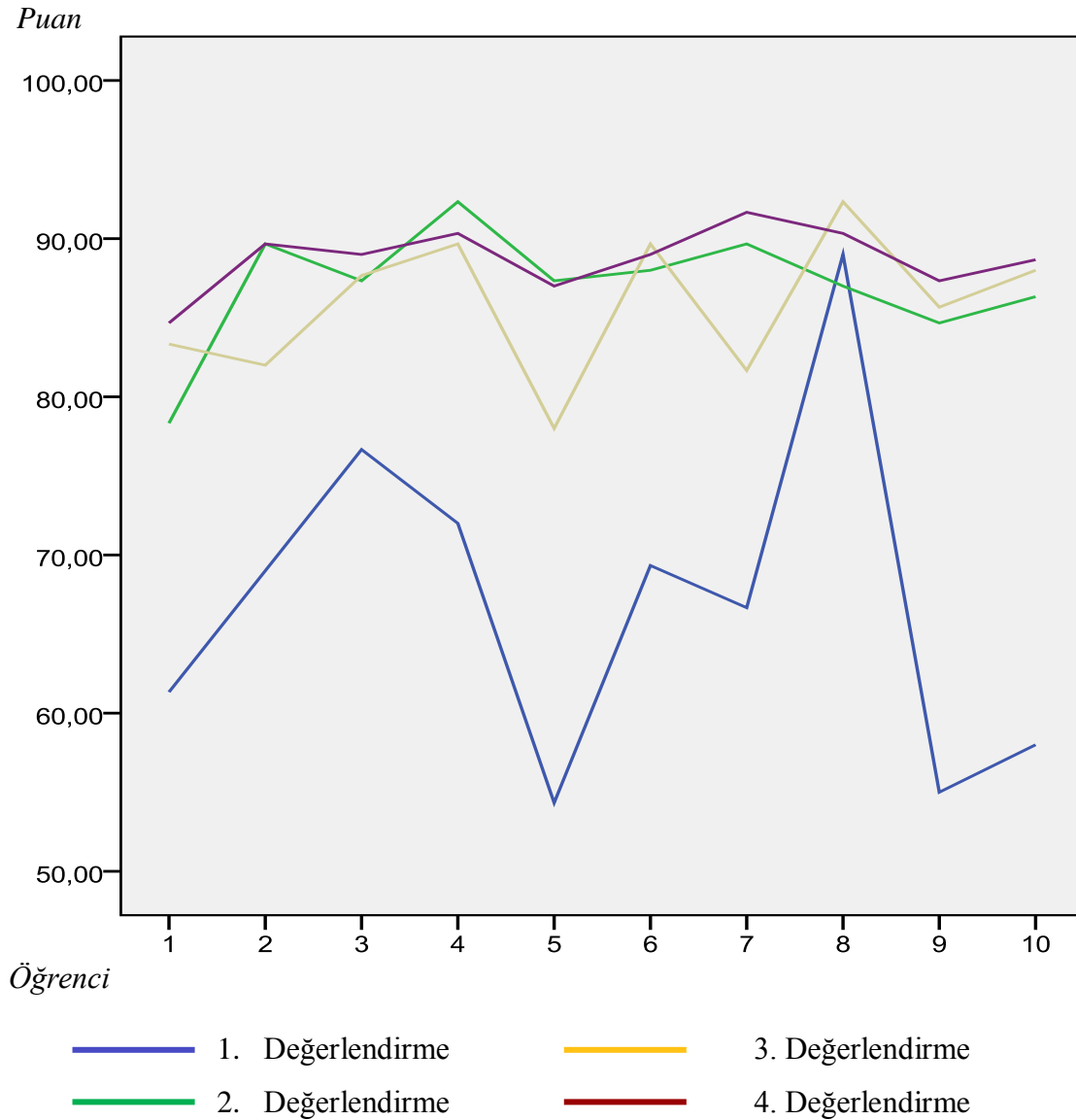
Ölçme işlemlerinin ardından öğrencilere verilen değerlendirme raporlarının, öğrencilerin piyano çalmadaki hatalı davranışlarını düzeltme konusunda olumlu bir etki yarattığı düşünülmektedir.

Grafik 1 Öğrencilerin Süreç İçerisindeki Başarı Durumuna İlişkin Bar Grafiği

Yukarıda deney grubu öğrencilerine (n=10) ait süreç ve ürün değerlendirilme bar grafiği verilmiştir. Renkler, bir öğrencinin her bir değerlendirmeden aldığı puanı temsil etmektedir. 1. değerlendirmeyi temsil eden mavi renkli barlar arasında farklar mevcuttur. Bu durum deney grubu öğrencilerinin başlangıçta farklı seviyelerde olduğunu gösterir. Ancak deney sürecinde seviyeler yükselmekle birlikte birbirine yaklaşmıştır. Son testi temsil eden bordo bara bakıldığında öğrencilerin seviye bakımından birbirine yakın olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, her öğrencinin erişti düzeyinde artış gözlenmektedir.

Grafik 2 Deney Grubu Öğrencilerinin Süreç ve Ürün Değerlendirilmelerinden Aldığı Puanlara İlişkin Multiple-Line Grafiği

Grafiğin en altında yer alan mavi çizgi 1. değerlendirmeyi ifade etmektedir. Mavi çizginin diğer çizgilere olan uzaklığı göze çarpmakla birlikte bu uzaklık, genel olarak oranlı başarı artışını temsil etmektedir. Örneğin, 8 numaralı öğrencinin 1. değerlendirmesi ile 4. değerlendirmesi arasında belirgin farklılık olmadığı görülmektedir. Diğer yandan, 5. ve 9. öğrencilerin başarıları arasında yüksek oranda arttığı görülmüştür. Buradan hareketle; süreç ve ürün değerlendirilmesinin düşük başarılı öğrencilerde daha etkili olduğu sonucuna varılabilir. Ayrıca 1. değerlendirmede zig-zagların belirgin olduğu, 2. ve 3. değerlendirmede azaldığı, 4. değerlendirmede ise neredeyse kaybolduğu görülmektedir. Zig-zagların azalması, öğrencilerin başarı düzeylerinin birbirlerine yakınlaşması anlamına gelmektedir.

4.1.4. Deney Sürecindeki Kazanımlarına İlişkin Öğrenci Görüşleri İle İlgili Bulgular

Deney grubu öğrencilerinin, piyano dersinde uygulanan süreç ve ürün değerlendirilmesinin, hedeflenen becerilere ulaşma düzeyine etkisi ile ilgili görüşleri alınmıştır.

Tablo 19 Öğrencilerin Temiz Nota Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

<i>Tamamen geliştirdi</i>		<i>Büyük Ölçüde geliştirdi</i>		<i>Kısmen geliştirdi</i>		<i>Az geliştirdi</i>		<i>Hiç geliştirmede</i>		<i>Toplam</i>	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	10	8	80	1	10	-	-	-	-	10	100

Tablo 19’da; deney grubu öğrencilerinin %80’inin, yapılan deneyin temiz nota çalma becerilerini büyük ölçüde geliştirdiği görüşünü bildirdiği görülmektedir.

Hiçbir öğrencinin “az geliştirdi” ve “hiç geliştirmede” görüşlerini seçmemesi çalışmanın ilgili hedefine ulaştığının bir göstergesidir.

Tablo 20 Öğrencilerin Tartım Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	10	7	70	2	20	-	-	-	-	10	100

Deney grubu öğrencilerinin %70'i, uygulamanın tartım becerilerini “büyük ölçüde” geliştirdiği görüşünü benimsemiştir.

Tablo 21 Öğrencilerin Dinamik Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2	20	5	50	2	20	1	10	-	-	10	100

Tablo 21'e bakıldığında öğrencilerin %50'si, uygulamanın eserleri dinamikleriyle çalma becerilerinin “büyük ölçüde” geliştirdiği görüşünde birleşmiştir.

Tablo 22 Öğrencilerin Teknik Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
-	-	7	70	2	20	1	10	-	-	10	100

Tablo 22'ye bakıldığında öğrencilerin %70'inin; uygulamanın beden, el, kol ve parmak hareketlerini bilinçli olarak kontrol etme becerilerini “büyük ölçüde” geliştirdiği görüşünde birleştiği görülmektedir.

Tablo 23 Öğrencilerin Rahat Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	10	2	20	5	50	2	20	-	-	10	100

Tablo 23'te çalışmaya katılan öğrencilerin %50'si, uygulamanın rahat çalma becerilerini “orta düzeyde” geliştirdiği görüşünde birleşmiştir.

Genel tablo, deney grubunu oluşturan öğrencilerin bu çalışma ile fiziksel rahatlığı yakaladığını göstermektedir. Rahat çalabilmek devamlı çalışmayı gerektirir. Araştırma sürecinin etkisiyle ulaşıldığı düşünülen bu gelişme, süreci değerlendirmenin önemini ve değerini vurgulamaktadır.

Tablo 24 Öğrencilerin Tempolu Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
-	-	4	40	5	50	1	10	-	-	10	100

Tablo 24'e bakıldığında öğrencilerin %50'si uygulamanın tempolu çalma becerilerini kısmen geliştirdiği görüşünde birleşmiştir. %40'ı ise bu konuda “büyük ölçüde” gelişim

gösterdikleri yönünde görüş bildirmiştir. Genel olarak, eserin orijinal hızına yakın icra edebilmede “orta düzeyde” gelişim gözlenmektedir.

Tablo 25 Öğrencilerin Cümleme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	10	5	50	2	20	2	20	-	-	10	100

Tablo 25’te deneye katılan öğrencilerin %50’sinin uygulamanın eserleri cümleme becerilerini “büyük ölçüde” geliştirdiği görüşünü benimsediği görülmektedir.

Tablo 26 Öğrencilerin Akıcı Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	10	5	50	2	20	2	20	-	-	10	100

Tablo 26’da öğrencilerin %50’si uygulamanın akıcı çalabilme becerilerini “büyük ölçüde” geliştirdiği görüşünde birleşmiştir.

Tablo 27 Öğrencilerin Pedal Kullanma Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
-	-	1	10	4	40	2	20	3	30	10	100

Tablo 27’de görüldüğü gibi; deney grubu öğrencilerinin %40’ı uygulamanın pedal kullanma becerilerini “kısmen” geliştirdiği görüşünde birleşmiştir. %30’u hiç geliştirmedeği, %20’si az geliştirdiği ve %10’u ise büyük ölçüde geliştirdiği görüşlerini bildirmişlerdir.

Tablo 28 Öğrencilerin Bütünsel Çalabilme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2	20	3	30	5	50	-	-	-	-	10	100

Tablo 28’e bakıldığında öğrenciler, bu uygulamanın bütünsel çalma becerilerini “orta” ve “yüksek” düzeylerde geliştirdiği görüşüne varmışlardır.

Tablo 29 Öğrencilerin Özeleştirici Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
4	40	4	40	1	10	-	-	1	10	10	100

Öğrencilerin %40’ı bu uygulamanın özeleştirici becerisini “tamamen” geliştirdiği görüşüne varmıştır. %40’ı da uygulamanın özeleştirici becerisini “büyük ölçüde” geliştirdiğini belirtmiştir. Tabloda, uygulamanın özeleştirici becerisini yüksek düzeyde geliştirdiği görülebilir.

Tablo 30 Öğrencilerin Eser Çözümleme Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
-	-	7	70	2	20	1	10	-	-	10	100

Deney grubu öğrencilerinin %70'i bu uygulamanın eser çözümleme becerilerini “büyük ölçüde” geliştirdiği görüşüne varmıştır.

Tablo 31 Öğrencilerin Çalışmada Zamanı Kullanma Becerilerinin Gelişimine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
-	-	7	70	2	20	1	10	-	-	10	100

Tablo 31’de görüldüğü gibi; öğrencilerin %70’i bu uygulamanın çalışmada zamanı kullanma becerilerini “büyük ölçüde” geliştirdiği görüşüne varmıştır.

Tablo 32 Öğrencilerin Konsantrasyon Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2	20	4	40	3	30	1	10	-	-	10	100

Deney grubu öğrencileri, uygulanan deneysel çalışmanın konsantrasyon düzeylerini “yüksek düzeyde” geliştirdiğini belirtmiştir.

Tablo 33 Öğrencilerin Motivasyon Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
3	30	5	50	1	10	1	10	-	-	10	100

Tablo 33’de öğrencilerin %50’sinin deneysel çalışmanın motivasyonlarını büyük ölçüde” geliştirdiği görüşüne vardıkları görülmektedir. Deneysel grubu öğrencilerinin %30’u bu konuda “tamamen” gelişim gösterdiklerini ifade etmiştir.

Tablo 34 Öğrencilerin Özyeterlik Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2	20	5	50	3	30	-	-	-	-	10	100

Öğrenciler, özyeterlik konusunda “yüksek düzeyde” gelişim gösterdiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 35 Öğrencilerin Müzikalite Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	10	5	50	4	40	-	-	-	-	10	100

Tablo 35’te görüldüğü gibi; deneysel grubu öğrencilerin görüşlerine göre, uygulama, müzikaliteyi “yüksek düzeylerde” geliştirmiştir.

Tablo 36 Öğrencilerin Disiplin Gelişimlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Tamamen geliştirdi		Büyük Ölçüde geliştirdi		Kısmen geliştirdi		Az geliştirdi		Hiç geliştirmede		Toplam	
N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
3	30	6	60	1	10	-	-	-	-	10	100

Deney grubu öğrencilerinin %60'ı bu araştırmanın çalışma disiplinlerini büyük ölçüde geliştirdiğini ifade etmişlerdir. %30'u araştırmanın çalışma disiplinlerini tamamen geliştirdiği görüşüne varmışlardır. Tablodan hareketle uygulamanın disiplini “yüksek düzeyde” geliştirdiği söylenebilir.

Sonuç olarak; süreç ve ürün değerlendirilmesinin, öğrencilerin erişti düzeylerine olumlu etkisi olduğunu söylemek mümkündür. Sürecin ve ürünün değerlendirilmesi için dönem boyunca aralıklı gözlemler yapıldığından öğrenci takibi kolaylaşmaktadır. Olası yanlış davranışların kısa zamanda bertaraf edilmesi mümkündür. Bu durum öğrencilerin analiz sonuçlarında açıkça görülmektedir.

Öğrencilerin aynı performans ile; süreç ve ürün değerlendirilmesi yaklaşımıyla aldıkları puanlar, geleneksel değerlendirmeden aldıkları puanlardan yüksektir. Diğer bir deyişle; ürünün süreçle birlikte değerlendirilmesi; başarının ölçülmesinde, ölçüm puanlarının değişkenlerden etkilenmesi ihtimalini düşürebilir.

Ayrıca; öğrencilerin, deney kapsamında yapılan uygulamanın piyano çalmada hedeflenen davranışlar konusunda kendilerini bir çok yönden geliştirdiği kanaatine vardıkları görülmüştür. Temiz nota çalma, tartım, dinamik çalma, teknik, cümleme, akıcı çalma, özeleştir, eser çözümlenme, zamanı kullanma becerilerinin yanında konsantrasyon, motivasyon, özyeterlik, müzikalite ve disiplinlerinin de büyük ölçüde geliştiği görüşünde birleşmişlerdir.

Cümleleme ve pedal kullanma becerisi, piyano çalmada üst düzey becerilerdendir. Birinci sınıf öğrencilerinin bu konuda gelişim göstermeleri, süreç ve ürün değerlendirilmesinin piyano eğitiminde üst düzey becerilerin daha erken edinilmesinde etken olduğu yönünde yorumlanabilir.

Öğrencilerin değerlendirmeler ile aldıkları geri bildirimlerle farkındalık düzeyleri artmakta, neyi ve nasıl çalışacağını öğrenme konusunda ilerleme kaydetmektedirler. Böylece; kendi kendine de nasıl çalışması gerektiğine karar verebilen, özyeterliği gelişmiş öğrenciler belirmiştir. Özyeterlik yargılarını etkileyen temel kaynaklarından biri, bireyin doğrudan kendi yaptığı başarılı ya da başarısız etkinlikler sonucunda elde ettiği bilgiler olduğundan (Senemoğlu, 2005: 231), öğrencinin başarı durumunun özyeterliğini geliştirdiği söylenebilir. Başarıyı ise öğrenciye bildiren aldığı dönütlerdir. Ayrıca, dönütlerin, dışsal motivasyonu (Övgü, kabul görmek) sağlamak açısından öğrenciyi olumlu yönde etkilediği düşünülebilir. İçsel motivasyonu ise (değer, hedef, istek v.b.) başarı ile ilişkisi nedeniyle yükseldiği söylenebilir. Ayrıca, öğrencilerin başarılarının sık ölçülmesi; nasıl ve neye çalışmaları gerektiğini öğrenerek, zamanlarını kullanma becerilerini geliştirmelerini sağlamıştır.

Süreç ve ürün değerlendirilmesinin, piyano eğitim kalitesini artırmada bir etken olduğu görülmektedir. Bu etkiye ilişkin varılan sonuç, bu çalışmanın bulgularıyla desteklenmiştir. Araştırma kapsamında yapılan deneysel çalışma, öğrencilerin erişilerini olumlu yönde etkilemiştir.

5. BÖLÜM

5.1. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu araştırma ile piyano eğitiminde süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişim düzeylerine etkisini belirlemek, piyano eğitiminde kullanılmak üzere nesnel, duyarlı, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı ile piyano öğrencilerinin erişim düzeylerinde artış sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu araştırma; “Piyano Eğitiminde Süreç ve Ürün Değerlendirilmesinin Öğrencilerin Erişim Düzeylerine Etkisi” ni araştıran Türkiye’deki ilk çalışma olması, müzik öğretmenliği anabilim dallarında kullanılmaya uygun, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sağlaması, müzik öğretmenliği anabilim dalları programlarında yer alan piyano eğitiminin kalitesini artıracak nitelikte bir çalışma olması bakımından önemlidir.

Araştırma; GÜGEF Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 2009–2010 eğitim-öğretim yılı 20 birinci sınıf öğrencisi ile bir yarıyıl (dönem) yürütülmüştür.

“Piyano Eğitiminde Süreç ve Ürün Değerlendirilmesinin Öğrencilerin Erişim Düzeylerine Etkisi Nedir?” olarak belirlenen probleme ilişkin aşağıda sıralanan sorulara yanıt aranmıştır.

Araştırmanın birinci alt problemi, “Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano başarı ön testinden aldıkları ölçme puanları ile piyano başarı son testinden aldıkları ölçme puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?”, ikinci alt problemi “Deney grubu öğrencilerinin deneysel yöntemle yapılan piyano başarı ölçme puanları ile geleneksel yöntemle yapılan piyano başarı ölçme puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?”, üçüncü alt problemi “Deney grubu öğrencilerinin piyano dersi sürecindeki erişim düzeyleri nedir?” ve dördüncü alt problemi “Piyano dersinde uygulanan deney sürecindeki kazanımlarına ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” dir.

5.1.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırmanın bulgularına dayanan sonuçlar, alt problem sırasıyla yer almaktadır.

5.1.1.1. Deney ve Kontrol Grubu ğrencilerinin Piyano Başarı n Testinden Aldıkları lme Puanları İle Piyano Başarı Son Testinden Aldıkları lme Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğrencilerin deney öncesi ve sonrası aldıkları başarı ölüm puanlarına bakıldığında, deney ve kontrol grubu arasında deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Bu durumun, deney grubu öğrencilerine uygulanan süreç ve ürün değerlendirilmesinin etkisi ile olduğu düşünülmektedir. Bademci (1994)'nin çalışması da benzer bulgularıyla bu sonucu desteklemektedir.

5.1.1.2. Deney Grubu ğrencilerinin Deneysel Yöntemle Yapılan Piyano Başarı lm Puanları ile Geleneksel Yöntemle Yapılan Piyano Başarı lm Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Deney grubu ğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilmesinden aldıkları başarı ölüm puanları ile final sınavında geleneksel değerlendirmeden aldıkları başarı ölüm puanları arasında anlamlı farklılık vardır. Deney grubu ğrencilerinin süreç ve ürün değerlendirilmesinden aldıkları başarı ölüm puanları geleneksel değerlendirme ile karşılaştırıldığında manidar bir şekilde yüksek çıktığı görülmüştür.

Araştırmada uygulanan süreç ve ürün değerlendirilmesinin öğrencilerin erişi düzeylerine etkisini belirleyebilmek için nesnel ve güvenilir lmleme anahtarı oluşturulmuştur. lmleme anahtarını oluşturmanın da öğrencilerin erişi düzeylerini yükseltmesinde etkili olduğu düşünülmektedir. zdoğan (1999), Yayla (2003) ve Alpagut (2004) un çalışmaları da, yapılan final sınavlarında uygulanan geleneksel lme ve değerlendirmenin gerçek başarı düzeyini göstermeyebileceğini ve ğretim elemanlarının nesnel çalışma alışkanlığına kavuşarak lklere dayalı lme-değerlendirme işlemlerinin yapılması gerekliliğini vurgulayarak araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

5.1.1.3. Deney Grubu Öğrencilerinin Piyano Dersi Sürecindeki Erişi Düzeylerine İlişkin Sonuçlar

Deney grubu öğrencilerinin erişti düzeylerinde belirgin bir şekilde yükselme olduğu görülmüştür. Günay (1989)'ın yaptığı çalışma ile Elliot ve Rao (1990)'nun çalışması müzik öğretiminde ürün ve sürecin birlikte değerlendirilmesini vurgulayarak araştırmanın bulgularını desteklemektedir.

5.1.1.4. Piyano Dersinde Uygulanan Deney Sürecindeki Kazanımlarına İlişkin Öğrenci Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Deney grubu öğrencilerinin deney sonrası uygulanan ankete verdikleri yanıtlara göre;

Araştırmanın temiz nota çalma, tartım, dinamik çalma, beden, el, kol, ve parmak hareketlerini bilinçli olarak kontrol etme, cümleme, akıcı çalma, bütünsel çalma, özeleştirme, eser çözümlenme, zamanı kullanma, motivasyonlarını, konsantrasyonlarını, müzikalitelere, disiplinlerini ve kendi kendilerine yeterli olma becerilerini yüksek düzeyde geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Araştırmanın piyanoyu rahat çalma, eserleri hızlarına yakın çalma, ve pedal kullanma becerilerini orta düzeyde geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Deneysel çalışma, belirli aralıklarda yapılan değerlendirmeleri içerdiğinden, öğrencilerin eğitim sürecinde devamlı olarak çalışmasını gerektiren bir sistem kurmuştur. Geribildirim yoluyla öğrencinin kendi durumunu görerek çalışma disiplinini geliştirdiğini söylemek mümkündür.

Araştırma boyunca yapılan dört değerlendirmenin ortalaması ile final sınavında yapılan geleneksel değerlendirmeleri alınıp öğrenci başarıları ortaya konularak karşılaştırılma yapılmış, ortaya çıkan veri süreç ve ürün değerlendirilmesi lehine sonuçlanmıştır. Öğrencilere, yapılan dört ölçmenin her birinin sonunda çaldıkları eserleri daha iyi nasıl icra

edilebileceği yönünde dönütler verilmiştir. Hedef davranışların sürece bölünmesinin ve ara değerlendirmeler sonucunda verilen geribildirimlerin öğrencilere yararlı olduğunu söylemek mümkündür. Özçelik(1992)'in “kişinin, gösterme gücüne erişmiş olduğu bir davranış, farklı koşullarda gösterme olasılıkları birbirinin aynı değildir. Belli koşullarda kararlı olarak görülen bir davranış, başka koşullarda bu kararlılığı yitirebileceği gibi, hiç görülmeyebilir” şeklinde belirttiği gibi öğrencilerin süreç içerisinde değerlendirilmesi, sadece ürün değerlendirmesinden elde edilebilecek muhtemel yanlışların düzeltilmesinde avantajlar sağlama bakımından önemlidir.

Eğitim seviyesinin yükseltilmesi için eğitimcilerin çağdaş eğitim/öğretim koşullarına ayak uydurabilmesi, kendini sürekli geliştirmesi gerekmektedir. Süreç ve ürün değerlendirilmesi de günümüzde uygulanabilir, işlevli bir kavramdır. Öğretmen açısından da işlevli olduğu söylenebilir. Süreç ve ürün değerlendirilmesinde dönem boyunca aralıklı gözlemler olduğundan öğrenci takibi kolaylaşmaktadır. Olası yanlış davranışların kısa zamanda bertaraf edilmesi mümkündür. Deney grubu öğrencilerinin puanları arasında anlamlı bir fark çıkmasından hareketle, deneysel çalışmanın amacına ulaştığını söylemek mümkündür.

5.1.2. Öneriler

1. Araştırmanın sonuçlarına göre; dönemin sonunda yapılan sınavlarda, öğrencinin dönem içerisindeki durumunun da değerlendirilmesinin faydalı olduğu söylenebilir. Buradan hareketle; final sınavındaki öğrenci performansı, değerlendirmenin bir kısmını oluşturmalıdır. Piyano eğitiminde süreç ve ürün birlikte değerlendirilmelidir.
2. Piyano dersi final sınavının, öğrencinin genel değerlendirilmesindeki ve notlanmasındaki yüksek yüzdesinin düşürülmesi ve vize sayısı arttırılarak yüzdelerin eşit oranda dağıtılabilir.
3. Bu araştırma, 1. sınıfta okuyan piyano öğrencileriyle yürütülmüştür. Araştırma, diğer sınıf düzeylerine ve derslere de uygulanabilir.

4. Bu araştırmayla elde edilen ölçeğin ve ölçme yaklaşımının, araştırmacılar ve eğitimciler tarafından uygulanabilir.

5. Süreç ve ürün değerlendirilmesinde kullanılmak üzere teknolojiden yararlanılarak yeni çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, E. (1996). *Keman Öğretim Programında Öngörülen Temel Hedeflerin Gerçekleşme Durumu*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Alpagut, U. (2004, 7-10 Nisan). *Keman Eğitiminde Kurul Önünde Gerçekleşen Sınavlarda Değerlendirmede Standardizasyon*. Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumunda sunuldu, Isparta.
- Altunışık, R., Coşkun R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu S. (2002). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. Sakarya. Sakarya Kitabevi.
- Arıcı, H. (1993). *İstatistik yöntemler ve Uygulamalar*. Ankara: Meteksan A.Ş. Basımevi.
- Armağan İ. (1983). *Yöntembilim-2 Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları.
- Bademci, V. (1991) *Varyans Analiziyle Güvenirlilik Hesaplanması*, Ankara.
- Bademci, V. (1994) *Ürün ve Süreç Değerlendirmesi Yapılan Öğrencilerin Erişi Düzeyleri ile İlgili Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bademci V. (1999). *Hedefleri Davranışlara Çevrilmesi*. (3. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Başaran, İ. E. (2005). *Eğitim Psikolojisi- Gelişim Öğrenme ve Ortam*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Berberoğlu, G. (2006). *Sınıf içi Ölçme değerlendirme Teknikleri*. İstanbul: Morpa.
- Bergee, M. J. (2003). Faculty Interjudge Reliability of Music Performance Evaluation. *Journal of Research in Music Education*, 51(2), 137-150.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Carter, V. G. (1973). *Dictionary of Education*. (4. Baskı). New York: McGraw, Hill Book Company.
- Dalkıran, E. (2006). *Keman Eğitiminde Performansın Ölçülmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitim Sözlüğü*, Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Doherty, D. M. (2000). *An Assessment Rubric for The Soprano Recorder*. United States-Massachusetts. University of Massachusetts. (Ph.D. Dissertation)

- Abstract).<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=732175201&sid=1&Fmt=2&clientld=41522&RQT=309&VName=PQD>
- Elliot, D. J. and Rao, D. (1990). Musical Performance and Music Education. *Design for Arts in Education, Proquest Educational Journals*, 91 (5). 23-34.
- Ercan, A. R. (1999). *Öğrenmeyi Etkinleştiren, Başarıyı Yükselten Öğretmen Davranışları*. Ankara: Galeri Kültür Eğitim.
- Ericson, G. A. (1996). *Assessment of Schoolchildren's Performance in Dance*. Uppsala Universitet (Sweden); 0903. (Fil.Dr Dissertation Abstract)<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=739155501&sid=2&Fmt=2&clientld=41522&RQT=309&VName=PQD>
- Ertem, Ş. (1997) *Gazi üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümündeki Piyano Eğitiminde Müzikalite Kavramının Önemi ve Oluşumunun İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, S. (1975). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.
- Gipps, C. (1994). *Beyond Testing: Towards a Theory of Educational Assessment*. London: The Falmer Press.
- Günay, E. (1973). Yaylı Çalgı Öğretmede Bir Grup Özel Hedefler, İki Örnek Hedefin Davranışlara Çevrilmeleri ve Bu Davranışları Ölçebilecek Ölçü Araçları. *Filarmoni Dergisi*, (83), 14,15. (84),20-23.
- Günay, E. (1989). *Müzik Öğretiminde Yöntem ve Değerlendirme*. Türk Eğitim Derneği VII. Öğretim Toplantısı, Ankara.
- Hesapçioğlu, M. (1999). *Öğretim İlke ve Yöntemleri; Eğitim Programları ve Öğretim*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Karasar, N. (1995). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (7. Baskı). Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık LTD.
- Karagöz Y. ve Ekici S. (2004). Sosyal Bilimlerde Yapılan Uygulamalı Araştırmalarda Kullanılan İstatistiksel Teknikler ve Ölçekler. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 5, 1 25.
- Karahan, S. (2004). *Türkiye'deki Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumların Piyano Öğretimi Sürecinde Kullanılan Klasik Batı Müziği Piyano Etütlerinin Öğrencileri Çağdaş Türk*

- Müziği Piyano Eserlerini Çalmaya Hazırlama Durumu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karahan, U. (2007). *Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Metodlarından Grid, Tanılayıcı Dallonmuş Ağaç Ve Kavram Haritaları'nın Biyoloji Öğretiminde Uygulanması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kutlu, Ö. (2003). Cumhuriyetin 80.Yılında: Ölçme ve Değerlendirme, *Milli Eğitim Dergisi*, 160.
- Küçükahmet, L. (2006). *Öğretimde planlama ve değerlendirme*. (18. Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Mcclung, A. C. (1996). *A Descriptive Study of Learning Assessment and Grading Practices in the High School Choral Music Performance Classroom*, The Florida State University; 0071. (PH.D. Dissertation Abstract) Web:<http://proquest.umi.com/pqdweb?did=739306801&sid=4&Fmt=2&clientId=41522&RQT=309&VName=PQD>
- Nalbantoğlu, E. (2007). *Yaylı Çalgılar Öğrencilerinin Performansını Etkileyen Bazı Faktörler ve Ölçme Değerlendirme Yöntemleri Üzerine Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özçelik, D. A. (1992). *Eğitim Programları ve Öğretimi*. (3. Baskı). Ankara:ÖSYM Yayınları.
- Özdamar, K. (2002), *Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi*. Eskişehir:Kaan Kitabevi.
- Özdoğan, C. (1999). *GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda Piyano Öğretim Elemanlarının Piyano Eğitiminin 1. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Görüş ve Önerileri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özen, M. (1998). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Son Sınıf Öğrencilerinin Piyanyoyu Müzik öğretmenliğinin Gereklere Doğrultusunda Kullanma Becerileri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. (12. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi,
- Sencer, M. (1989). *Toplum Bilimlerinde Yöntem*. İstanbul: Beta Yayın Dağıtım A.Ş.

- Sönmez, V. (2003). *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Sönmez, V. (2008). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. (2. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tebiş, C. (2004, 7-10 Nisan). *Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Programlarındaki Yaylı Çalgı Öğretimine İlişkin Sınama Ölçme-Değerlendirme Durumlarının İncelenmesi*. Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumunda sunuldu, Isparta.
- Tekin, H. (2004). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (17. Basım). Ankara: Yargı Yayınevi.
- Tekindal, S. (2002) *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri*, İstanbul: Evrim Yayınevi.
- Töreyin, A. M. (1999, 1-3 Eylül). *Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Lisans Programlarındaki Şarkı Söyleme Eğitimi Bireysel Ses Eğitimi Dersinin Ölçme ve Değerlendirme Sorunları*. VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirisinde sunuldu, Trabzon.
- Tufan, S., Özdoğan, C. (1997, 28-31 Mayıs). *Piyano Eğitiminin I. Yılında Ulaşılması Amaçlanan Performansın Ölçme ve Değerlendirilmesi*. Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunuldu, Bolu.
- Turgut, F. (1987). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. (5. Baskı). Ankara: Saydam Matbaacılık.
- Turgut, F. (1997). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. (10. Baskı). Ankara: Gül Yayınevi.
- Turgut, F. ve Baykul Y. (2010). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Türk Dil Kurumu Web: <http://tdkterim.gov.tr/?kelime=%F6%F0renme&kategori=terim&hng=md> 10.04.2010'da alınmıştır.
- Türk Dil Kurumu Web: <http://tdkterim.gov.tr/?kelime=ba%FEar%FD&kategori=terim&hng=md> 10.04.2010'da alınmıştır.
- Uçan, A. (1977). Uygulamalı Keman Eğitiminde Psiko-Motor Becerilerin ve Ürünlerinin Ölçülmesi. *Filarmoni Dergisi*, 12 (125), 17-25.
- Uçan, A. (1982). *Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Müzik Bölümü Müzik Alanı Birinci Yıl Programını Değerlendirilmesi*, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet Sonrası Eğitimi Fakültesi, Ankara.

- Uçan, A. (1987). Müzik Eğitiminde Performans Testlerinin Yeri, Önemi ve Kullanımı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 287- 307.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*. (Genişletilmiş İkinci Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Adalet Matbaası.
- Varış, F. (1996). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Alkım Yayıncılık.
- Yampolsky, M. R. (2001). *Performance- Based Assessment and its Impact on Instruction and the Role of The Music Educator*. Colombia University Teachers Collage; 0055, Web: <http://proquest.umi.com/pqdweb?did=728933531&sid=1&endFmt=2&clientld=41522&RQT=309&Vname=PQD>
- Yayla, A. A. (2003). *Müziksel Yeteneğin Ölçümü*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yılmaz, H. (1998). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Konya: Mikro Yayınları.
- Yüctoker, İ. (2009). *Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Piyano Öğretim Elemanlarının ve Öğrencilerinin Mevcut Piyano Eğitiminin Durumuna İlişkin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Yüksek Öğretim Kurumu Web: www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/kitaplar/u15.doc
10.10.2009'da alınmıştır.

EKLER

EK-1 İZİN YAZISI

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI

SAYI : B.30.2.GÜN.0.12.72.01/ 9831
KONU : İzin

1 2 Kasım 2009

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığına

İLGİ : 05.11.2009 tarih ve B.30.2.GÜN.0.72.01.38/5316-18228 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ve ekleri incelenmiş olup; Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Mehmet Serkan UMUZDAŞ'ın, Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof.Dr.Meral TÖREYİN'in danışmanlığında yürüttüğü "Piyano Eğitiminde Süreç ve Ürün Değerlendirmesinin Öğrencilerin Erişi Düzeyine Etkisi " konulu doktora tezi ile ilgili olarak Fakültemiz Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı 2009-2010 eğitim-öğretim yılı güz dönemi öğrencilerine deneysel çalışmanın ön uygulamasını yapma isteğiniz Dekanlığımızca uygun görülmektedir

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

M. Safra
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN
DEKAN

EK-2 ÖLÇÜMLEME ARACININ HAZIRLIK AŞAMASI

Değerli piyano öğretim elemanı, lütfen aşağıdaki ölçme kurallarını 1. Sınıf 1. Dönem Lisans öğrencileri düzeyi için düşünerek önem sırasına göre sıralayınız.

Bu işlemi yanlarına 1'den 12'ye kadar rakamlar yazarak yapınız. (örn: 1 pek önemli değil- 12 en önemli)

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı
Arş Gör. M. Serkan Umuzdaş

Oturuş	
Teknik	
Fiziksel olarak rahatlık	
Temizlik (Doğru nota)	
Ritim	
Tempo	

Nüans	
Cümleleme	
Dinamik	
Pedal kullanımı	
Akıcılık	
Bütünlük	
Ekleme istediğiniz madde	

EK-3 PİYANO DERSİ I. DÖNEM BAŞARI ÖLÇÜMLEME ANAHTARI

1. Sınıf 1. Dönem Piyano Dersi Başarı Ölçümleme Anahtarı

Öğrenci Adı soyadı:

Puan Değerleri	Öngörülen Puan
-------------------	-------------------

ÖLÇME KURALLARI		KLASİK DÖNEM ESER	ÇAĞDAŞ DÖNEM ESER
Temiz çalma	12		
Ritmik çalma	12		
Dinamikleri uygulama	11		
Teknik beceri	11		
Oturuş	10		
Rahat çalma	9		
Tempoya uygun çalma	9		
Cümleme	8		
Bütünlük	8		
Akıcılık	7		
Pedal kullanımı	3		
TOPLAM	100		

Öğrenciye ilişkin eklemek istediğiniz önemli eksiklikler:

YÖNERGE

Değerli Eğitimci,

Bu ölçek, öğrencinin belirlenmiş ölçme kuralları vasıtasıyla değerlendirilmesi, eksikliklerinin açıkça gözlemlenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Her ölçme kuralının kendine ait puanı vardır. Öğrencinin yapabilirlik düzeyini ölçmek amacıyla bu ölçme kuralına ait puan aralığını kullanınız. Örneğin “Temizlik” ölçme kuralının tam puanı 12’dir. Diğer bir deyişle “Temizlik” ölçme kuralından %100 başarı sağladığını düşündüğünüz öğrenci 12 puan alacaktır. Ölçme kuralındaki ifadelerin neleri kapsadığı konusunda aşağıdaki tanımlar size kılavuzluk edecektir.

Değerli katkılarınız için teşekkür ederim.

Araştırmacı
Mehmet Serkan UMUZDAŞ

TANIMLAR

Temiz çalma: Eserdeki notaları hatasız çalabilme becerisidir.

Ritmik çalma: Bir dizede, bir notada vurgu, uzunluk veya ses özelliklerinin, durakların düzenli bir biçimde tekrarlanmasından doğan ses uygunluğu, tartım.

Dinamik/Tuş’leri uygulama: Eserde yer alan seslerin hafif(p) veya kuvvetli(f), kısa(staccato, non legato) veya uzun (legato, portmento), zayıf veya dolgun olmasına göre icra edilmesidir.

Teknik beceri: Parmakların uç eklemleri geriye gitmeyecek(kırılmayacak) şekilde dik basabilme ve parmaklara eşit güç uygulayabilme, ellerin tuşlar üzerinde öğrencinin kendi anatomik yapısına uygun duruşu, iki elin birbirleriyle uyumu, artikülasyon(parmağın hareketi sırasında komşu parmağa tesir etme durumu), baş parmak ve bilek hareket becerileridir.

Oturuş: Ayakların pedal hizasında, istediğinde basabilecek yakınlıkta konumlandırarak, vücudun belden yukarısı dik duracak biçimde dengeli tabureye oturma becerisidir. Ön kolun, dirseğin vücudun eksenine göre 90 derece veya kolların yere paralel olma becerisidir.

Rahatlık: Öğrencinin; ruhsal, sinirsel ve fiziksel durumunu eseri çalmaya uygun konuma getirebilme ve eseri çalarken sıkıntılı, tedirgin olmama becerisidir.

Tempoya uygun çalma: Eserde belirtilmiş olan hızda veya bu hıza yakın olarak icra edilebilme becerisidir.

Cümleleme: Motif, cümle ve dönem öğelerini eserin özelliklerine göre çalabilme becerisidir.

Bütünlük: Öğrencinin eseri bir bütün olarak anlayabilme ve anlatabilme becerisidir.

Akıcılık: Eseri kolay anlaşılabilir şekilde kesintisiz çalabilme becerisidir.

Pedal kullanımı: Pedalları, eserin istediği şekilde kullanabilme becerisidir.

EK-4 KAZANIM ANKETİ

Değerli Öğrencim,

Yeni uyguladığımız değerlendirme yönteminin, aşağıda yazılı olan becerilerinize etkisinin derecelendirmesini yapınız. İfadeyi dikkatlice okuduktan sonra size uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

Arş. Gör. Mehmet Serkan UMUZDAŞ

İfadeler	Tamamen geliştirdi	Büyük Ölçüde geliştirdi	Kısmen geliştirdi	Az geliştirdi	Hiç geliştirmede
1. Temiz (nota)çalma becerimi					
2. Ritim becerimi					
3. Dinamik (nüans, staccato, legato, dolgunluk v.b.) çalma becerimi					
4. Beden, el, kol ve parmak hareketlerini bilinçli olarak kontrol etme becerimi					
5. Rahat çalma becerimi					
6. Tempolu(eserin hızına yakın icra edebilme) çalma becerimi					
7. Cümleme(Motif, cümle dönem öğelerine göre çalabilme) becerimi					
8. Akıcı(eseri kolay anlaşılabilir şekilde kesintisiz çalabilme) çalma becerimi					
9. Pedal kullanma becerimi					
10. Bütünsel(eseri bir bütün olarak anlatabilme becerisi) çalma becerimi					
11. Özeleştirme becerimi					
12. Eser çözümü becerimi					
13. Çalışmada zamanı kullanma becerimi					
14. Konsantrasyonumu					
15. Motivasyonumu					
16. Özyeterliliğimi(kendi kendine yeterli olma)					
17. Müzikalitemi					
18. Disiplinimi					

EK-5 ÖĞRENCİ DÖNÜT ÖRNEĞİ

1. DİNLEME SONUÇLARI

1. Öğrenci

Fiziksel olarak piyanoya müsait olduğundan çabuk ilerleyebilir. Müziksel düşünceleri iyi. Müzikalitesi geliştirilebilir. Parmakların çoğu güçlü durumda. İstekli ve çalışkan bir öğrenci.

Oturuş düzensiz, Taburenin gerisine oturuyor. Biraz kambur duruyor. Pedala basma şekli yanlış. Pedala basarken piyanonun kasasına değiyor. Sol el özellikle akor basarken çöküyor. Sol elde kırılmalar var, 2. ve 3. Parmağı basarken kırılıyor. Sağ elde ise parmak tuşa basarken diğer parmaklar havalanabiliyor. Öğrenci sağ elde 4. ve 5. parmaklarını gizleyebiliyor. Parmaklarını arasına tuşe üzerinde kaydırarak eseri icra etmeye çalışıyor. Bilekler eseri çalarken çok hareket ediyor. Böylece hâkimiyetini zayıflatıyor. Eser içerisinde ara sıra tempoda yavaşlayıp hızlanmalar oluyor. Bu yüzden akıcılıkta da sorunlar başlıyor. Eser içerisinde tuşlara vurma eğilimi var. Düşünerek çalışırsa çok kolay düzeltebileceği bu alışkanlıklardan kurtularak çok iyi performanslar gösterebileceğine inanıyorum.

EK-6 ÖĞRETMEN DÖNÜT ÖRNEĞİ

1. DEĞERLENDİRME SONUÇLARI

1. Öğrenci: Oturuş düzensiz, Taburenin gerisine oturuyor. Biraz kambur duruyor. Pedala basma şekli yanlış. Pedala basarken piyanonun kasasına değiyor. Sol el özellikle akor basarken çöküyor. Sol elde kırmalar var, 2. ve 3. Parmağı basarken kırılıyor. Sağ elde ise parmak tuşa basarken diğer parmaklar havalanabiliyor. Öğrenci sağ elde 4. ve 5. parmaklarını gizleyebiliyor. Parmaklarını arasına tuşe üzerinde kaydırarak eseri icra etmeye çalışıyor. Bilekler eseri çalarken çok hareket ediyor. Böylece hâkimiyetini zayıflatıyor. Eser içerisinde ara sıra tempoda yavaşlayıp hızlanmalar oluyor. Bu yüzden akıcılıkta da sorunlar başlıyor. Eser içerisinde tuşlara vurma eğilimi var. Tuşe olarak hâkimiyeti zayıf, düşüncelerini sergileyemediği izlenimini veriyor.

2. Öğrenci: Taburenin ucuna oturmuyor. Sol el başparmak sorunu var. İçeri ve dışarı doğru kırıyor. Sağ elde ise başparmak boşa doğru çıkarak pozisyonunu kaybedebiliyor. Sol eli içe doğru kapattığından tuşa daha çok tırnaklarıyla basıyor. Sağda ise parmakları uzatarak eli yayvan tutuyor ve elin yuvarlaklığını kaybediyor. Genelde yukarıdan atarak basmaya çalışıyor. Nüansları ifade gücü zayıf. Eldeki problemler akıcılık sorununu beraberinde getiriyor.

3. Öğrenci: Sol elin başparmağı eser içerisinde çalarken havada durabiliyor. Sol elde çalarken çökme sorunu olabiliyor. Sağ elde parmaklarını kırarak basabiliyor. Özellikle 2. parmağı basarken kırıyor. Parmak numarası okuma sorunu var. Notaya yanlış parmakla basabiliyor. Pedala basarken sesleri karıştırma sorunu var. Tuşe üzerinde hâkimiyeti zayıf, bu yüzden nüansları ortaya çıkaramıyor.

4. Öğrenci: Tırnaklar uzun bu yüzden klavye üzerinde istenmeyen sesler çıkıyor. Nota okuma sorunu var. Tartım problemleri var. Bu da tempo sorunlarına yol açıyor. Sol el başparmağını içe doğru kıvrarak çalıyor. Sol elde parmakları da içe doğru kıvrma eğilimi var. Sağ elde parmaklarını uç eklemlerden kırıyor. İki elde de çökme problemi var. Sağ elde bileğini içe doğru çevirme eğilimi var. Sağ elde arasına 5. parmak pozisyonunu kaybedip boşlukta durabiliyor. Bağ sonlarında vurma eğilimi var. Tuşe üzerinde hâkimiyeti zayıf, bu yüzden nüanslar ve dolgunluğu ortaya çıkaramıyor.

5. Öğrenci: Sağ elin bileği çalarken yukarı doğru kalkıyor. Sol elin çatısı çöküyor. İki elin de tutuş pozisyonu zayıf. Pedalı kullanma kabiliyeti düşük. Nota okuma sorunları var. Tempo sorunu var. Tuşe üzerinde hâkimiyeti zayıf, bu yüzden nüanslar ve dolgunluğu ortaya çıkaramıyor.

EK-7 PİYANO DERSİ I. DÖNEM TASLAK ÖĞRETİM PROGRAMI

I.SINIF I. DÖNEM PİYANO DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1. Amaçlar

1. Piyanoda oturuşu sağlayabilme.
2. Piyanoda ellerin ve kolların duruşunu sağlayabilme.
3. Parmakların duruşunu oluşturabilme.
4. Parmaklar hakkında piyanoda kullanılacak genel bilgileri oluşturabilme.
5. Parmaklara eşit güç uygulayabilme.
6. Notalar arasında bağlı (legato) çalabilme becerisini uygulayabilme.
7. Ölçü kavramını genel bilgi ve müzik formları açısından tanıyabilme.
8. Parçayı motiflere ayırabilme.
9. Parçayı cümlelere ayırabilme.
10. İfade bağı kavramını tanıyabilme.
11. İfade bağı parça içerisinde uygulayabilme.
12. Staccato çalabilme becerisini sağlayabilme.
13. Öğrenilen teknik bilgi ve becerileri parça içerisinde uygulayabilme.
14. Gürlük terimlerini parça üzerinde uygulayabilme.

2. Üniteler

1. Piyano çalmada temel davranışlar
2. Piyano çalmada temel teknikler
3. Notalar, anahtarlar, duraklar
4. Piyanoda ifade ve gürlük terimleri

2.1. ÜNİTE: Piyano Çalmada Temel Davranışlar

1. Konu: Piyanoda Oturuş ve Duruş

1.Hedef: Piyanoda doğru oturuşun önemini kavrama.

Davranış: 1. Tabureye sağlam oturarak, ayaklar pedalların arkasında birbirlerine paralel olarak yere tam basabilme.

2. Bel ve sırt uygun bir biçimde duracak şekilde konumlayabilme.

2. Hedef: Piyanoda ellerin ve kolların duruşunu sağlayabilme.

Davranış: 1.Kollar ve omuzların rahat olabilmesi için bedensel kurulma.

2.Kolların dirsekten 90 derecelik açıyla kıvrık olarak piyano tuşlarına basma.

3.Bilekleri, ön kol hizasında yere paralel/düz olacak bir biçimde koyma.

4.Ellerde bir top tutuluyor hissi uyandırmak için ayaları çukurlaştırarak konumlama.

2. *Konu: Piyanoda parmakların konumu ve tutuşu*

1. **Hedef:** Parmakların tuşlar üzerinde duruşunu oluşturabilme.

Davranışlar: 1. Parmakların her birini beyaz tuşa denk getirme.

2. Parmakların uç eklemleri geriye gitmeyecek(kırılmayacak) şekilde dik basma.

2. **Hedef:** Parmaklar hakkında piyanoda kullanılacak genel bilgiler.

Davranışlar: 1. Piyanonun parmak numaralarına göre çalındığını söyleme.

2. Her parmağın gücünün farklı olduğunu söyleme.

2.2. ÜNİTE: Piyanoda kullanılan temel teknikler

1. *Konu: Parmakların güç dağılımı.*

1. **Hedef:** Elin ve parmakların yapısı.

Davranışlar: 1. El parmaklarının hareketlerinin, uzun ve kısa kaslar tarafından meydana geldiğini söyleme.

2. Her parmağın ayrı güçte olduğunu bilme.

3. Anatomik olarak eldeki eklemleri söyleme.

2. **Hedef:** Parmaklara eşit güç uygulayabilme.

Davranışlar: 1. Her parmakla aynı güçteymiş gibi eşit ses duyurma.

2. Eserin notalarını parmaklardaki eşit güç dağılımıyla icra edebilme.

2. *Konu: Piyanoda bağlı (legato) çalma tekniği*

1. **Hedef:** Bağlı çalma tekniği bilgisi.

Davranışlar: 1. Bir sestem diğerine geçerken, tuşa basılı olan parmağı yukarı doğru kaldırırken diğer parmağın bir sonraki tuşa basılması gerektiğini söyleme.

2. Parçanın içerisinde bağlı notaları tanıma/söyleme.

2. **Hedef:** Bağlı çalma temel davranışını uygulayabilme.

Davranışlar: 1. Notalar arası geçişlerde tuşun üstünde güç uygulayan/ses çıkaran bir parmağı yukarı doğru kaldırırken başka bir parmağın- ses kesilmeden- tuşa güç uygulamasını çalma.

2. Parça içerisindeki notaları bağlı (legato) çalma.

3. *Konu: Piyanoda staccato çalma tekniği*

1. **Hedef:** Staccato çalma tekniği bilgisi edinebilme.

Davranışlar: 1. Staccatonun parmakların tuşun üstünde nokta şeklinde kısa aralıklarla uyguladığı güç olduğunu söyleme.

2. Parçanın içerisinde staccato işaretli notaları tanıma/söyleme.

2. **Hedef:** Staccato çalma temel davranışını kazanabilme.

- Davranışlar: 1.Parmakların tuşun üstünde nokta şeklinde kısa aralıklarla güç uygulamasını icra etme.
2. Parça içerisindeki bağlı notaları çalma.

2.3. ÜNİTE: Notalar, anahtarlar, duraklar

1. Konu: Notalar

1.Hedef: Nota bilgisi.

Davranış: 1. Notaların isimlerini söyleme.

2. Notaların porte üzerinde yerlerini bilme.
3. Piyano üzerinde notaların yerlerini söyleme/çalma.
4. Parça içinde notaları tanıyabilme/söyleme.

2. Konu: Anahtarlar

1.Hedef: Anahtar bilgisi.

Davranış: 1. Piyanoda kullanılan anahtarların isimlerini söyleme.

2. Notaların porte üzerinde yerlerini bilme.
3. Piyano üzerinde notaların yerlerini söyleme/çalma.
4. Parça içinde notaları tanıyabilme/söyleme.

2.4. ÜNİTE: Piyanoda ifade ve gürlük terimleri

1. Konu: Ölçü kavramı

1.Hedef: Ölçü kavramı bilgisi.

Davranış: 1. Ölçü kavramının tanımını söyleme.

2. Ölçü çeşitlerini bilme.
3. Piyano çalmada ölçü kavramının önemini söyleme.
4. Parça içinde ölçüleri tanıyabilme/söyleme.

2. Hedef: Parçaları ölçülerine göre icra edebilme.

Davranış: 1. Parçaları ölçü çeşidine göre çalma.
2. Konuya ilişkin kalıcı alıştırmalar çalma.

2. Konu: Motif kavramı

1.Hedef: Motif kavramı bilgisi.

Davranış: 1. Motif kavramının tanımını söyleme.

2. Piyano çalmada motif kavramının önemini söyleme.
3. Parça içinde motifleri tanıyabilme/söyleme.

2. Hedef: Parçaları motiflerine ayırarak icra ediş.

Davranış: 1. Parçaları motiflerine ayırarak çalma.
2. Konuya ilişkin kalıcı alıştırmalar yapma.

3. Konu: Cümle kavramı

1.Hedef: Cümle kavramı bilgisi.

Davranış: 1. Cümle kavramının tanımını söyleme.

2. Piyano çalmada cümle kavramının önemini söyleme.
3. Parça içinde cümleleri tanıyabilme/söyleme.

2. Hedef: Parçaları cümlelerine ayırarak icra edebilme.

Davranış: 1. Parçaları cümlelerine ayırarak çalma.
2. Konuya ilişkin kalıcı alıştırmalar çalma.

4. Konu: İfade bağı kavramı

1.Hedef: İfade bağı kavramı bilgisi.

Davranış: 1. Piyano çalmada ifade bağı kavramının önemini söyleme.

2. Parça içinde geçen ifade bağını tanıma/söyleme.

2. Hedef: Parçaları ifade bağlarıyla icra edebilme.

Davranış: 1. Parçaları ifade bağlarıyla çalma.
2. Parça içerisinde ifade bağının bittiği notada el veya elleri kaldırarak devinimde bulunma.
3. Konuya ilişkin kalıcı alıştırmalar çalma.

5. *Konu: Gürlük terimleri*

1.Hedef: Gürlük terimleri kavramı bilgisi.

Davranış: 1. Gürlük terimlerinden biri olan piano(p) nun parmakların tuşların üzerinde hafif çalınması gerektiğini söyleme.

2. Gürlük terimlerinden biri olan forte(f) nin parmakların tuşlar üzerinde kuvvetli çalınması gerektiğini olduğunu söyleme.

3. Parça içinde gürlük terimlerini tanıyabilme/söyleme.

2. Hedef: Parçaları gürlük terimleriyle icra edebilme.

Davranış: 1. Parçaları gürlük terimleriyle çalma.

2. Konuya ilişkin kalıcı alıştırmalar çalma

Dönem içi Kullanılabilecek Etüt ve Eserler

Barok

Bach Chorale Lord, do with me as you will, BWV 514

Bach, J.C. Air in F, BWV Anh. 131, from 'The Anna Magdalena Bach Book of 1725'

Bach, J.C. Aria in A minor

Gurlitt Allegretto grazioso in C, Op 117/6

Gurlitt Andantino in F, Op 187/48

Gurlitt Melodic Study

Gurlitt Moderato

Gurlitt Sonatina in C

Gurlitt Waltz in F, Op 179/21

C. Gurlitt Cradle Song: no.17 from 'The First Lessons', Op.117

Handel Menuet in F

Handel Passepied in C, HWV 559

Le Couppey Melody in C, no 14 from 'ABC du Piano'

Le Couppey Melody in C, no 21 from 'ABC du Piano'

Le Couppey Study in C, Op. 17/01

Purcell Air in D minor, Z T676

Purcell Riggadoon

Purcell Suite no.1 in G, Z.660: 1st movt, Prelude

Rameau Minuet in C

Scarlatti Minuetto in C From Sonata in C minor, K73 L217

Telemann Gavotte in C

Telemann Menuetto in G

Klasik

Beethoven Ecossaise in Eb major WoO 86

Beethoven Ecossaise in G major WoO 23

Beethoven German Dance in C, WoO 8/1

Clementi Arietta in C, Op 42, Lesson 5

Clementi Sonatina, Op 36/3, Un Poco Adagio

Czerny Op. 549

L Mozart Menuet in C

Mozart Allegretto from 'The London Sketchbook', KV 15pp

Mozart Allegro in B flat, K3

Mozart Menuett in F, K2

Mozart Menuetto I, from Sonata in C, K6

Türk Ballet: no.19 from '60 Pieces for Aspiring Players', Book 1

Romantik

Burgmüller Study in Am, Op. 100/02

Schumann Melody, Op 68 No. 01

Tchaikovsky Italian Song, Op 39 No. 15 From 'Album for the Young'

Tchaikovsky Russian Song From 'Album for the Young'

Tchaikovsky The Doll's Funeral From 'Album for the Young'

Çağdas

Bartók Children at Play

Bartók Quasi Adagio no 3 from 'For Children' vol 1

Bartók Two Little Dialogues

Bartók Two Short Pieces and Two Little Dances

Henkel Piano Piece for the Young, no 13

Hovhaness Sketchbook of Mr. Purple Poverty op. 309

Hovhaness Sleeping Cat, from 'Sketchbook of Mr Purple'

Kabalevsky Game

Kabalevsky Theme and Variation 1 From 5 Happy Variations on a Russian Folksong, Op 51/1

Khachaturian Scherzino

**EK-8 GÜGEF MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI PİYANO ZÜMRESİ DÖNEM
KARARLARI**

a- MZ 103 PİYANO

Dersini alan öğrenciler:

- Dizi ve Kadans (4 oktav)
- 1 Etüd
- Klasik Dönemden bir Eser (Sonatin veya Sonat bölümü, Variation, Fantasia, Rondo, Scherzo, Divertimento, Bagatelle, Ecossaise.)
- Barok Dönemden bir Eser
- Romantik veya Çağdaş Dönemden bir Eser (Sınavda Komisyon tarafından seçilecek)

olmak üzere 4 parça çalacaklardır.

Piyano Bölümde başlayan veya öğretmenlerinin görüşü doğrultusunda seviyeleri geriye çekilen öğrencilerin sınav programı, alt sınır Burkard no. 36 ve buna eşdeğer parçalar olmak üzere, öğretmenlerinin uygun bulduğu düzeydeki parçalarla oluşacaktır. Bu öğrencilerin dizi- kadans çalma zorunlulukları yoktur ve sınav için 5 parça hazırlamaları gerekmektedir. Programdaki parçalardan 3 tanesi öğretmen tarafından, kalan 2 parçadan 1 tanesi sınavda komisyon tarafından belirlenecektir.

Sınavda, etüt, klasik veya barok döneme ait eserlerden biri ezber çalınacaktır. Piyano Bölümde başlayan öğrenciler öğretmenlerinin belirleyeceği 3 parçadan 1 tanesini ezbere çalacaklardır.

MZ 203 PİYANO

Dersini alan öğrenciler:

- Dizi ve Kadans (4 oktav)
 - 1 Etüd
 - Klasik Dönemden bir Eser (Sonatin veya Sonat bölümü, Variation, Fantasia, Rondo, Scherzo, Divertimento, Bagatelle, Ecossaise.)
 - Barok Dönemden bir Eser
 - Romantik veya Çağdaş Dönemden bir Eser (Sınavda Komisyon tarafından seçilecek)
- olmak üzere 4 parça çalacaklardır.

Sınavda, etüt, klasik veya barok döneme ait eserlerden biri ezber çalınacaktır.

MZ 303 PİYANO

Dersini alan öğrenciler;

- Dizi ve Kadans (4 oktav)
- 1 Etüd
- Klasik Dönemden bir Eser (Sonatin veya Sonat bölümü, Variation, Fantasia, Rondo, Scherzo, Divertimento, Bagatelle, Ecossaise.)
- Barok Dönemden bir Eser

- Romantik veya Çağdaş Dönemden bir Eser (Sınavda Komisyon tarafından seçilecek)
- İstiklal Marşı

olmak üzere 5 parça çalacaklardır.

Sınavda, etüt, klasik veya barok döneme ait eserlerden biri ezber çalınacaktır.

GMÖ 401 BİREYSEL ÇALGI EĞİTİMİ

Dersini alan öğrenciler ;

- * Dizi ve Kadans
- 1 Etüd
- Klasik Dönemden bir Eser (Sonat bölümü, Variation, Fantasia, Rondo, Scherzo, Divertimento, Bagatelle, Ecossaise.)
- Barok Dönemden bir Eser
- Romantik veya Çağdaş dönemden bir eser

olmak üzere 4 parça çalacaklardır.

Sınavda yukarıda yazılı olan parçalardan biri ezber çalınacaktır.

b- Sınavlarda, etütlerin esas temposunda veya öğretmenin uygun gördüğü, buna yakın tempolarda çalınmasına dikkat edilmesi gerektiğine karar verilmiştir.

c- MZ 103, 203 ve 303 derslerini alan öğrencilerin dönem içinde 2'si vizede olmak üzere en az 7 parça çalışmaları gerekmektedir. GMÖ 303 dersini alan öğrenciler 7 parçanın dışında İstiklal Marşı'nı da çalışacaklardır. GMÖ 401 dersini alan öğrenciler ise dönem içinde 6 parça çalışacaklardır.

d- Öğrenciler dönem içinde çalıştıkları eserleri gösteren bir listeyi sınav kuruluna sunacaklardır.

e- GMÖ 401 dersinin finali, ilgili bütün öğretim elemanlarının katılımıyla oluşturulan bir komisyon tarafından yapılacaktır.

f- Birden fazla ders alan öğrenciler, her sınıf için yukarıda belirtilen program ve kararlardan aynen sorumludurlar.

g- Öğrenciler, final sınavlarında, sınav salonuna önceden ilan edilen listeye göre alınacaktır.

h- Dönem içinde, 4 el ve solo olmak üzere piyano sınıf konserleri etkinliklerine devam edilecektir. Bu konserlerin Mart ayı içerisinde gerçekleşmesi planlanmaktadır.

Yrd. Doç. Dr. Şehnaz Ertem

S. Ertem

EK-9 2008 GÜADEK ARAŞTIRMA SONUÇLARI

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI

SAYI : B.30.2.GÜN.0.12.13.00/57
KONU : GÜADEK

22.02.2010

Gazi Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü'nde doktora öğrencisi Arş. Gör. Mehmet Serkan UMUZDAŞ'ın "Piyano Eğitiminde Ürün ve Süreç Değerlendirmesinin Öğrencilerin Erişimine Etkisi" konulu doktora tezine bilimsel temel oluşturmak amacıyla 2008 yılı GÜADEK araştırma sonuçlarının Danışmanı Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ayşe Meral TÖREYİN'e verilmesi Başkanlığımızca uygun görülmüştür.

Doç. Sadık ÖZÇELİK
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölüm Başkanı A.

Ek-1 2008 yılı GÜADEK Formu
1 adet dilekçe

Ek-1

2008 Yılı GÜADEK Sonuçları**Birim:** Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi ABD.**Alan:** Eğitim**Gözlem birimi:** Öğrenci**Toplam katılımcı sayısı:**144

Eğitim Alanında				
	Güçlü yanlar	N	Zayıf yanlar	N
1	Okulun köklü bir kurum olması ve öğretim elamanlarının alanlarında yeterli olması	140	Çalışma odalarının yetersiz ve piyanoların bakımsız olması	59
2	Bireysel çalışma olanakları	25	Ders içeriklerinin yeterli ölçüde verilmeyişi ve gereksiz bilgi aktarımı	17
3	Materyal zenginliği	22	Alan derslerinin ağırlıklı olması, derslerin ezbere dayalı, sanatçılığa yönelik ve zor olması	62
4	Öğretmen öğrenci arasındaki olumlu iletişim	20	Alan dışı nitelsiz öğretim elemanlarının varlığı ve ölçme değerlendirme deki başarısızlık	33
	Tehditler		Fırsatlar	
1	Öğrencilerin tek yönlü ve genel kültür alanında eksik yetiştirilmesi	26	Mezuniyet sonrası tercih edilme	64
2	Lisans sonrası fırsat eşitsizliği	11	Konser salonu	19
3	Öğrenci motivasyonunun sağlanmaması	2	Yüksek lisans ve doktora programlarının sürekliliği	14
4	Öğretmen ya da ders seçme imkanının olmaması	8	Kurumun başkentte olmasının sağladığı avantajlar ve her yere ulaşım kolaylığı	11